

ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΙΤΩΝ ΑΡΤΑΣ

24ος ΧΡΟΝΟΣ - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 269 - ΜΑΪΟΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 1996 - ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ 50 ΔΡΧ. - ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ 17, 105 52 ΑΘΗΝΑ

ΔΩΣΤΕ ΖΩΗ ΜΕ ΤΟ ΑΙΜΑ ΣΑΣ

Τι είναι το αίμα

Το αίμα είναι ένας ιστός σε ρευστή κατάσταση, που χρησιμεύει ως μέσο επικοινωνίας μεταξύ των διαφόρων οργάνων του σώματος. Πρωταρχικός και αναντικατάστατος ρόλος του είναι η μεταφορά οξυγόνου, που γίνεται με τα ερυθρά αιμοσφαίρια. Ένας ακόμη κύριος ρόλος του είναι η άμυνα του οργανισμού ενάντια στα μικρόβια, λειτουργία που κάνουν τα λευκά αιμοσφαίρια. Παράλληλα, το αίμα μεταφέρει θρεπτικές ουσίες, ορμόνες και βιταμίνες, διακινεί προϊόντα λειτουργίας του ενός οργάνου προς κάποιο άλλο και λειτουργεί ως αγωγός για την αποβολή από τα νεφρά διαφόρων άχρηστων ή και βλαβερών στοιχείων. Τέλος, με τα αιμοπετάλια και τους παράγοντες της πήξης εξασφαλίζεται η αιμόσταση, δηλαδή σταματάει η αιμορραγία σε περίπτωση τραυματισμού των αγγείων.

Ομάδες αίματος

Το αίμα χωρίζεται σε διάφορες κατηγορίες. Οι κατηγορίες αυτές ή ομάδες

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Η αιμοδοσία στο χωριό θα γίνει την Τετάρτη 14 Αυγούστου τις πρωινές ώρες στην αίθουσα του Κοινοτικού Γραφείου. Προσκαλούμε όλους τους συγχωριανούς μας να προσέλθουν και να δώσουν αίμα για τις ανάγκες όλων μας.

αίματος καθορίζονται από ορισμένες ουσίες που υπάρχουν στην επιφάνεια των ερυθρών αιμοσφαιρίων, όπως είναι η "Α" και η "Β". Οι ουσίες αυτές ή ομάδες χωρίζονται, ή δεν υπάρχουν καθόλου. Όταν υπάρχουν και οι δύο η ομάδα λέγεται "ΑΒ". Όταν υπάρχει μόνο η "Α", η ομάδα λέγεται "Α". Όταν υπάρχει μόνο η "Β", η ομάδα λέγεται "Β". Όταν ΔΕΝ υπάρχει καμία η ομάδα λέγεται "Ο". Εκτός από τις ουσίες "Α" και "Β", υπάρχει στο αί-

μα και ο παράγων "ρέζους θετικός" ή "ρέζους αρνητικός". Παρ' όλο που σε κάθε μετάγγιση γίνεται σχολαστικός έλεγχος της ομάδας αίματος του αιμοδότη και του αιμολήπτη, είναι σωστό να ξέρει ο καθένας μας σε ποια ομάδα ανήκει το αίμα του.

Χρήσιμες πληροφορίες για τον αιμοδότη

Κάθε άνθρωπος μπορεί να γίνει αιμοδότης, εφ' όσον είναι υγιής και έ-

χει ηλικία μεταξύ 18 και 62 ετών. Η υγεία του αιμοδότη εξετάζεται σχολαστικά. Γίνεται λήψη ιστορικού, ελέγχεται η πίεση του αίματος.

Το αίμα πριν χορηγηθεί εξετάζεται επίσης σχολαστικά για αρρώστιες τις οποίες είτε υπάρχουν και αγνοούνται, είτε έχει περάσει ο αιμοδότης χωρίς να το ξέρει. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί οτιδήποτε, το αίμα δεν χορηγείται και ειδοποιείται ο αιμοδότης για να κάνει τις εξετάσεις που πρέπει.

Η διάρκεια της αιμοληψίας είναι μόνο πέντε λεπτά και γίνεται πάντα με συσκευές μιας χρήσης.

Μόνο δέκα λεπτά χρειάζεται ο οργανισμός για να αναπληρώσει τον όγκο του αίματος που του έχει αφαιρεθεί.

Το αίμα είναι ζωή

Μόνο ο άνθρωπος μπορεί να το προσφέρει σε άλλον άνθρωπο. Είναι χρέος όλων μας να συνειδητοποιήσουμε τη σημασία αυτής της προσφοράς.

Δώστε αίμα.

Δώστε ζωή με το αίμα σας.

ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΙΤΙΚΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΝΤΕΛΗ

Πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 23 Ιουνίου στην ταβέρνα "ΑΝΕΜΩΝΑ" Θεοδωριανίτικο αντάμωμα με συμμετοχή πολλών συγχωριανών και φίλων μας.

Ο καιρός φέτος δεν μας τα χάλασε, αν θυμηθούμε την περσινή νεροποντή, στην αντίστοιχη εκδήλωση. Αντίθετα ο καιρός ήταν πολύ ζεστός, πράγμα που ευνοούσε την εξοχή και το βουνό. Έτσι, λοιπόν, όσοι δεν προτίμησαν κάποια παραλία για τις βουτιές τους, ανηφόρισαν στην Πεντέλη.

Για δεύτερη φορά βρεθήκαμε σ' ένα χώρο που είναι ιστορικά συνδεδεμένος με την Αδελφότητά μας, αφού για πολλά χρόνια η Αδελφότητα οργάνωνε παλιότερα ολοήμερα γλέντια, στον περίβολο της εκκλησίας στην Πεντέλη. Βέβαια τα πράγματα τώρα άλλαξαν και το γλέντι περιορίζεται πλέον στο χώρο μιας ταβέρνας, αλλά παρ' όλα αυτά ο αέρας της Πεντέλης εξακολουθεί να μαγνητίζει και να συγκεντρώνει τους συγχωριανούς μας.

Ημέρα πέρασε όμορφα. Βρεθήκαμε, φάγαμε, ήπιαμε, μιλήσαμε, θυμηθήκαμε τα παλιά και το χωριό, χορέψαμε και λίγο την "Κωσπηλάτα" και δώσαμε ραντεβού όλοι μαζί να συναντηθούμε το καλοκαίρι στο χωριό μας.

Στην εκδήλωσή μας, στην οποία δεν μπόρεσε να παρευρεθεί ο πρόεδρος της κοινότητας **Γιώργος Λάμπας**, αφού την ίδια ώρα ήταν στην Άρτα η Γενική Συνέλευση της ΤΕΔΚ, παραβρέθηκε και ο βουλευτής Άρτας της ΝΔ κ. **Αθανάσιος Κονταξής**.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι κατέβηκε από το χωριό για την εκδήλωση της Αδελφότητας, ο συγχωριανός μας **Νίκος Καραγιώργης**, ο οποίος με τη βιντεοκάμερα και τη φωτογραφική του μηχανή αποθανάτιζε κάθε εκδήλωση της Αδελφότητας, συγκεντρώνοντας έτσι πλούσιο υλικό, το οποίο αφιλοκερδώς έχει στη διάθεση της Αδελφότητας και της εφημερίδας μας.

Η ΠΑΝΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ Στη Δαφνωτή Άρτας

Το Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Τζουμέρκων αποφάσισε να πραγματοποιήσει την **Η' Συνδιάσκεψη στη Δαφνωτή Άρτας, την Κυριακή 11.8.96**. Στη Συνδιάσκεψη αυτή έχουν κληθεί να συμμετάσχουν όλα τα Κοινοτικά Συμβούλια της περιοχής των Τζουμέρκων, των νομών Ιωαννίνων και Άρτας, τα Συμβούλια Περιοχής των Τζουμέρκων, Νομαρχίες Ιωαννίνων-Άρτας, Βουλευτές Ιωαννίνων-Άρτας κ.λπ., Κρατικοί Παράγοντες, Σύλλογοι και Αδελφότητες μέλη και μη της Ομοσπονδίας.

Η Ομοσπονδία καλεί όλους τους φορείς που ζουν καθημερινά τα προβλήματα των Τζουμέρκων, να διατυπώσουν προτάσεις και απόψεις, προκειμένου να συμπεριληφθούν στις εισηγήσεις της.

Στο λιόχαρο και περδικόστηθο χωριό μας ΤΡΙΗΜΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ

1-6-96 Θεού χαρά!

Με το λυκόφως της αυγής το πούλμαν "τσούλισε" απ' την Ομόνοια στην οδό Αγ. Κων/νου και "φουλ" για το πριγκιποχώρι μας με 42 Θεοδωριανίτες και 5 ξένους-φίλους. Στο ξεκίνημα φαινόμαστε σα βουβοί τροβαδούροι μ' ένα αίσθημα κρυφής χαράς που δεν άργησε να εκδηλωθεί καθ' οδόν και να πανηγυριστεί. Κι είμαστε οι εκτελεστές της απόφασης του Δ.Σ. της Αδελφότητας, για μια τριήμερη επίσκεψη στα Θεοδωριανά.

Στην Κόρινθο κιάλας, με τις πρώτες θερμές ηλιαχτίδες, ο ταμίας ο Σταύρος, άρχισε κι αυτός την "προθερμανσή του" μαζεύοντας τα λεφτά (του προκαθορισμένου δηλαδή εισιτηρίου του πήγαινε-έλα) και σα να μας έλεγε: "Κάλλιο γαϊδουρόδενε σήμερα παρά γαϊδουρογύρευε ταχιά!" και δεν είχε άδικο. Και μόλις πήρε την πρώτη του ζεστοκοπιά κάνοντας τη "σούμα" του ταμείου μας, έδωσε περιχαρής το έναυσμα του κεφιού λέγοντας μεγαφωνικά ανέκδοτα και καλαμπούρια που προκαλούσαν γέλια. Τον διαδέχτηκαν κι άλλοι συνεπιβάτες με χιούμορ και με δημοτικά τραγούδια κι η διαδρομή κύλησε ευχάριστα και ξεκούραστα μέχρι την αγαπημένη μας κι αγαθομάνη ΑΡΤΑ. Εκεί, πήραμε και το "γινόμα" μας (κι όπου ο καθείς βούλεται) κι αδραχτικά που ο τόπος φλόγιζε!

Το πούλμαν με τους ταξιδιώτες μόλις έφθασε στο χωριό. Φωτ. Νίκος Καραγιώργης.

"Τσιτωμένοι" πια κι ανανιωνμένοι, ορεξάτοι πήραμε την τελική ευθεία για το χωριό. Τα μάτια μας στροβιλίζουν ολόγυρα στους δασωμένους λοφίσκους, στα σκόρπια απτάκια και στις γυμνές αλλαργινές βουνοκο-

φάδες με τους καθαρούς ορίζοντες, που μας ενθουσιάζουν. Γνωστά ψωμοτόπια με χίλιες-δυο αναμνήσεις!...

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 3

Στα πλαίσια του εορτασμού για το πανηγύρι του 15Αυγούστου, η Αδελφότητα θα διοργανώσει επίσης στο χωριό:

Το πρωί της Τετάρτης (14 Αυγούστου) θα πραγματοποιηθεί στις αίθουσες του Δημοτικού Σχολείου, ο καθιερωμένος διαγωνισμός και η έκθεση παιδικής ζωγραφικής από παιδιά δημοτικού και γυμνασίου, που για άλλη μια φορά είναι σίγουρο ότι θα μας εκπλήξουν με τις ικανότητές τους. Ειδική επιτροπή θα επιλέξει από κάθε κατηγορία τα τρία καλύτερα έργα που θα βραβευθούν.

Το Σάββατο 17 Αυγούστου θα πραγματοποιηθεί στο χωριό (σε χώρο που δεν έχει ακόμα επιλεγεί) ενδιαφέρουσα εκδήλωση, όπου ειδικοί επιστήμονες θα παρουσιάσουν και θα αναπτύξουν θέματα υγείας, που πρέπει όλοι να γνωρίζουμε για έναν καλύτερο τρόπο ζωής.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η **Δήμητρα** και ο **Δημήτριος**
Γ. ΣΕΡΔΕΝΕΣ (γιος του ιερέα)
απέκτησαν αγοράκι.
Να τους ζήσει!

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Ο **Βασίλης** και η **Σταματούλα**
ΚΟΥΤΣΟΥΚΗ βάπτισαν το α-
γοράκι τους στις Μελάτες
Άρτας και το ονόμασαν **Γερά-
σιμο**.
Να τους ζήσει!

ΓΑΜΟΙ

Την Κυριακή 9 Ιουνίου 1996
έγινε ο γάμος του **Γρηγορίου**
Βασιλείου ΚΟΥΤΑΟΥΚΗ και
της **Ιουλίας ΛΟΥΛΗ**, στον ιερό
ναό Αγίας Τριάδος Πειραιώς.
Να ζήσουν ευτυχισμένοι!

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθανε την 8/1/96 στην Πά-
τρα σε ηλικία 86 χρόνων ο
Χρήστος ΓΕΩΡΓΙΟΥ (Γίδας)
συνταξιούχος ΙΚΑ.
*Θερμά συλλυπητήρια στη σύ-
ζυγό του και την αδελφή του*
Μαρία.

ΕΥΧΕΤΗΡΙΟ

Στην Έφη **ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ**
(κόρη της Ελένης Χρ. Κορμέ-
ντζα) συζύγου του Μάκη Φακι-
ριάδη, που έφερε στον κόσμο
το δεύτερο χαριτωμένο κορι-
τσάκι, ευχόμαστε να της ζήσει
και να το δει όπως επιθυμεί.

Η εφημερίδα ζητά συγγνώμη
από τη χαριτωμένη αδελφή
της Δώρα, για τη λανθασμένη
πληροφόρηση, που σπεύσαμε
να της ευχηθούμε. Να το πά-
ρουμε σαν ευχή, τι λες Δώρα,
μας επιτρέπει;

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Παρακαλούνται οι συμπα-
τριώτες μας που δεν τους
στέλνεται η εφημερίδα να μας
ενημερώνουν. Ανάλογη να εί-
ναι ενημέρωσή και για τη
στήλη "Κοινωνικά". Η οποιαδή-
ποτε παράλειψή μας δεν είναι
σκόπιμη, αλλά οφείλεται σε ελ-
λιπή πληροφόρηση, που μπο-
ρεί να διορθωθεί με τη δική
σας βοήθεια.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Ο **Ιωάννης Κων/νου ΠΡΑ-
ΠΑΣ**, που πήρε πρόσφατα το
πτυχίο του από τη Σχολή Επι-
στημών Αγωγής του Παιδα-
γωγικού Τμήματος του Πανεπι-
στημίου Κρήτης, είναι γιος της
δημοδιδασκάλισσας Βασιλι-
κής, κόρης του αείμνηστου
Συνταγματάρχου **Αλέξανδρου**
Αποστ. ΣΙΩΚΗ. Ο λαμπρός
αυτός νέος με το άριστο ήθος
εισέρχεται ως επιστήμων στη
Δημόσια Εκπαίδευση.
Η Αδελφότητα εύχεται στο
Γιάννη καλή σταδιοδρομία.
Επίσης στην ευτυχή μητέρα
του θερμά συχαρητήρια.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Λάμπρος Ι. ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ	2.000
Κων/νος Γρ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ	3.000
Νικόλαος ΠΑΝΟΥ	3.000
Γεώργιος ΣΕΡΔΕΝΕΣ (ιερέυς)	1000
Γεώργιος Λ. ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ	2000
Ηρακλής ΤΑΤΣΗΣ	1000
Κων/νος ΛΑΠΠΑΣ	3000
Κων/νος Θ. ΣΕΡΔΕΝΕΣ	1000
Αθανάσιος ΛΙΟΥΚΑΣ	5000
Τίνα Αθαν. ΛΙΟΥΚΑ	5000
Κων/νος Δημοσθ. ΚΟΥΤΣΟΥΚΗΣ	1000
Σταύρος ΤΖΙΟΥΝΗΣ	1000
Γεώργιος ΣΤΕΡΓΙΟΣ	2000
Σοφία ΠΑΓΩΝΗ - ΓΚΑΝΑΒΙΑ	2000

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

- Η **Δήμητρα ΛΙΟΥΚΑ - ΜΠΟΜΠΟΛΑ** προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) δραχμών.
- Η **Κική**, σύζυγος **Κων/νου ΖΩΗ** προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) δραχμών.
- Ο **Θεοδόσης ΕΞΑΡΧΟΣ** προσέφερε για τους σκοπούς της Αδελφότητας το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) δραχμών.

"ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΙΚΟ" ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ 5ον

Του **ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗ**

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

- Χτυπάω αυγά - Άφωνο φίδι - 2. Ναι στην...Ιταλία - Ποιότητα πρώτη - 'Ισια καθαρά (μτφ) - 3. Ξενοδοχείο... αλόγων - Αιγυπτιακή θεότητα - Κλωστή (καθ.) - 4. Νότα - Συνηθώς είναι πολιτικό - Λουλούδια (καθ.) - 5. Όρος στο σκάκι - Ξύλινο υπόδημα, αλλά και... τιποτένιος - 6. Πετάει...και αυτός (τοπική έκφραση) - Μέρος αυτοκινήτου - 7. Το 73 σε γράμματα - Μέσα στην...Αγγλία - Όχι - 8. Άφωνη...Σάλα - Πολεμική κραυγή - Άρθρο (καθ.) - 9. Απαραίτητη στον νεκρό - Όχι άσχημα - Ρούχο κληρικού - 10. Προσωπική αντανύμια (αντ.) - Στα πλάγια του χωριού υπάρχουν πολλές... - 11. Καύμός, μαράζι - Φωνήεντα - Σιμά...χωρίς αρχή και τέλος - 12. Φωνή πουλιού - Μισός... προφήτης - 13. Λουλούδια...ανάποδα (καθ.) - Άρθρο - Αντανύμια (ερωτ.) - 14. Σύνδεσμος - Συμπερασματικός Σύνδεσμος - Πλυσιδικά σκάφη.

ΚΑΘΕΤΑ

- Θεοδωριανίτικο καλοκαιρινό γαλακτοκομικό - Το διπλασιάζει κανείς και... χορεύει - 2. Ναι στην... Ιταλία - Άφωνο...νησί - 3. Οι πολιτικοί κάνουν πολλά... - 4. Άκουσε - Άουλα κλεφτών και αρματολών - 5. Χρώμα γίδας - 6. Η αδυναμία στους... εγκαταστρίμους - 7. Όχι στραβό - 8. Τιποτένιος - 9. Ανάποδα... ρωτάει - Είναι η 18χρονη - Στο προ-πο το τελευταίο - 10. Γυμνός - Η γενική νεκρού - 11. Χρόνος του...χρόνου - Υπερφηφάνεια - Το καρναβάλι του... (αντ.) - 12. Γατρειά (καθ.) - Δεν είναι δίκαιο - 13. γεωργικό εργαλείο - Άφησε μας (μτφ) - 14. Αρχαίο φανάρι, δαδί - Περιουσία και...αυτό - Μυστική οργάνωση.

Η ΛΥΣΗ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Όπως είναι γνωστό, μεταξύ της Κοινότητάς μας και της Εταιρείας (Σ. ΤΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ), είχε υπογραφεί παλαιότερα συμβόλαιο συνεργασίας για εμφιάλωση νερού από πηγή της περιοχής μας. Το Κοινοτικό Συμβούλιο, υποστηρίζοντας τα συμφέροντα της Κοινότητας και κάνοντας χρήση παραγράφου του συμβολαίου, λόγω καθυστέρησης της έναρξης των εργασιών, έλυσε τη σύμβαση, με ομόφωνη απόφαση. Για την ανάπτυξη του χωριού μας, η αξιοποίηση των φυσικών μας αγαθών είναι σε άμεση προτεραιότητα. Για το λόγο αυτό καλούμε όσους ενδιαφέρονται (κατά προτίμηση συγχωριανοί μας) για το συγκεκριμένο θέμα και έχουν σοβαρές προτάσεις, να απευθύνονται εγγράφως στο Κοινοτικό Συμβούλιο.

Θεοδωριανία 15-7-1996

Ο πρόεδρος της Κοινότητας
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΠΠΑΣΟ ακούραστος τραγουδιστής του καλοκαιριού
Ο ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Κι η ζωή του κρατάει μόνο ένα χρόνο

Το τζιτζίκι είναι ένα έντομο που κρυμμένο στα φυλλώματα των δέντρων, στα αμπέλια, στους θάμνους της εσχής, τραγουδάει το μονότονο σκοπό του όλο το καλοκαίρι. Το τζιτζίκι είναι πολύ γνωστό μα και αγαπητό. Γύρω από αυτό υπάρχουν πολλές λαϊκές παροιμίες.

- Τζιτζίκας ελάλησε μαύρη ρόγα γυάλισε.
- Μη σε γελάσει βάρκατος, ούτε χελιδονάκι,
αν δεν λαλήσει τζιτζίκας δεν είναι καλοκαίρι.

Βέβαια υπάρχουν και πολλές άλλες που θα χρειαζόταν πολύς χώρος, απλώς αναφέρουμε μόνο δύο. Ποια είναι όμως η ζωή του ακούραστου τραγουδιστή του καλοκαιριού; Πολλά πιστεύουν ότι η φωλιά του τζιτζικιού είναι στους κορμούς των δέντρων. Όχι στη γη, όπως του μυρμηγκιού. Όταν πάσουν οι ζέστες τα αρχίζουν να πρώτα κρύα ο τζιτζίκας θα φτιάξει τη φωλιά του σε βάθος γύρω στους 4-5 πόντους. Εκεί θα περάσει το χειμώνα κι όταν ο ήλιος θα στεγνώσει τη γη κι αρχίσουν οι πρώτες ζέστες, θα βγει για να ζευγαρώσει. Αυτό γίνεται τον Ιούνιο.

Οκτώ μέρες μετά το ζευγάριμα η τζιτζικία θα γεννήσει γύρω στα 500-600 αυγά που θα τα θάψει στη γη και σε βάθος 3-4 πόντους. Σε δεκαπέντε μέρες θα ξεπεταχτούν τα τζιτζικάκια που μοιάζουν σαν μικρή φακή. Ύστερα από μέρες τα μικρά τζιτζικάκια θα βγουν στο φως της ημέρας και θ' αρχίσουν να πηδάνε εδώ και εκεί. Και γίνονται τροφή στα πουλιά, στις σαύρες, στα μυρμηγκία κι από τα 500-600 είναι ζήτνια αν σωθούν τα 100-150.

Τα τζιτζικάκια δεν ζύνε παρά μόνο ένα χρόνο, γιατί ύστερα από το ζευγάριμα και την τοποθέτηση των αυγών στη γη, πεθαίνουν. Έτσι τα νέα τζιτζικάκια θα πάρουν τη θέση των γονιών τους, που κι αυτά θα έχουν την ίδια τύχη. Η ζωή λοιπόν του τζιτζικαίου του τραγουδιστή του καλοκαιριού είναι τόσο σύντομη. Ίσως γι' αυτό τραγουδάει, γιατί ξέρει ότι το άλλο καλοκαίρι δεν θα υπάρχει.

Αυτή είναι η ζωή του τζιτζικαίου, υπάρχει όμως μια απορία. Πώς προκαλείται το μονότονο τραγούδι τους; Οι φυσιοδίφες λένε ότι δεν είναι καθόλου τραγούδι, γιατί ο τζιτζίκας δεν έχει καθόλου φωνή που να βγαίνει από το στόμα, αλλά ο μονότονος ήχος που ακούγεται είναι το τρίψιμο που κάνουν από το γρήγορο τρίψιμο του ενός φτερού με το άλλο φτερό που είναι πιο σκληρό. Τον ήχο, λοιπόν, αυτόν ακούμε σαν να είναι τραγούδι.

"ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ"

Διμηνιαία έκδοση
της αδελφότητας
Θεοδωριαντών Άρτας

Υπεύθυνος έκδοσης
σύμφωνα με το νόμο
MARIA ΝΑΚΗ -
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Μεταδόβου 23, 106 82
Αθήνα - Τηλ. 8218316

Στοιχειοθεσία
Ηλεκτρονική
σελιδοποίηση
"ΠΡΩΤΗ ΣΕΛΙΔΑ"
Οικονόμου 32 - Αθήνα
Τηλ. 8233830

Γραπτά που
δημοσιεύονται δεν
επιστρέφονται.
Ανώνυμες επιστολές δεν
δημοσιεύονται.
Τα ενυπόγραφα άρθρα
δεν εκφράζουν κατ' ανά-
γκη και τις απόψεις του
ΔΣ της Αδελφότητας.

Ετήσια συνδρομή 1.000 δρχ.
Επιταγές - Εμβάσματα
ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ
Πυθόου 5 - Ν. Κόσμος
117 43 - Τηλ. 9237020

Η ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

ΒΙΑ

Η βία και η εγκληματικότητα είναι φαινόμενα που εμφανίστηκαν μαζί με τον άνθρωπο.

Όμως σήμερα έχουν φτάσει στο αποκορύφωτο.

Υπάρχει βία παντού, στην οικογένεια, στις διεθνείς σχέσεις, στην πολιτική.

Τα αίτια της: η ανεργία και η φτώχεια, η διάδοση των ναρκωτικών, ο κλονισμός του θεσμού της οικογένειας, η έλλειψη ιδανικών, ο οικονομικός ανταγωνισμός, η κρίση των ηθικών αξιών, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κυρίως η έλλειψη ανθρωπιάς.

Οι προσπάθειες για την καταπολέμηση των φαινομένων αυτών πρέπει πρώτα ν' αρχίσουν από την οικογένεια, το σχολείο και την εκκλησία για την ηθική διάπλαση των νέων.

Να καταπολεμηθεί η ανεργία και τα ναρκωτικά, να ισχυροποιηθεί ο θεσμός της οικογένειας, να δίνονται από την πολιτεία ίσες ευκαιρίες εργασίας, μόρφωσης, εκπαίδευσης και αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου.

Οι νόμοι να είναι αυστηροί και κάθε δράστης πρέπει να τιμωρείται με το βαθμό εγκληματικότητάς του και την προοπτική επανένταξης στην κοινωνία.

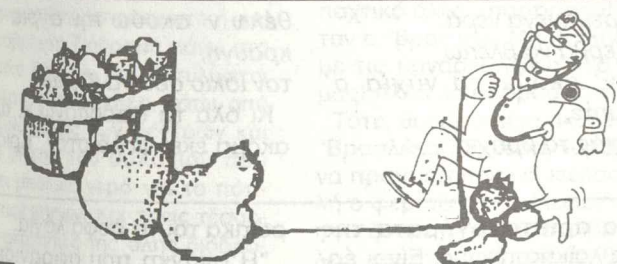
Αν γίνει αυτό σωστά, οι εγκληματίες μετά την αποφυλάκισή τους θα αποτραπούν από άλλο έγκλημα.

Από την άλλη, αν το γνωρίζουν καλά, ότι οποιαδήποτε μορφή βίας τους οδηγήσει σε ισόβια φυλάκιση θα το σκεφθούν καλά πριν το ξεκάνουν.

Αν γίνει αυτό σωστά, οι εγκληματίες μετά την αποφυλάκισή τους θα αποτραπούν από άλλο έγκλημα.

Από την άλλη, αν το γνωρίζουν καλά, ότι οποιαδήποτε μορφή βίας τους οδηγήσει σε ισόβια φυλάκιση θα το σκεφθούν καλά πριν το ξεκάνουν.

Ο ΔΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΣΩΣΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

1 Οι προσλαμβανόμενες θερμίδες δεν πρέπει να είναι ούτε περισσότερες ούτε λιγότερες από τις καθημερινές ανάγκες του οργανισμού.

2 Πρέπει να υπάρχει ποικιλία στη διατροφή.

3 Περιορισμένη κατανάλωση κρέατος.

4 Περιορισμένη κατανάλωση ζωικών λιπών.

5 Απαραίτητη η χρήση ελαιολάδου.

6 Περιορισμένη κατανάλωση τροφίμων που περιέχουν χοληστερίνη.

7 Αύξηση της κατανάλωσης φρούτων και λαχανικών.

8 Αύξηση της κατανάλωσης δημητριακών - οσπρίων.

9 Περιορισμός της κατανάλωσης ζάχαρης.

10 Περιορισμός του αλατιού στο ελάχιστο.

11 Αποφυγή αλαντικών κονσερβοποιημένων και καπνιστών τροφίμων.

12 Περιορισμός κατανάλωσης οινόπνευματοςιδιών.

ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ

Ο φανατισμός υπάρχει παντού:

Στη θρησκεία, στην πολιτική, στο ποδόσφαιρο, στην ιδεολογία και δεν είναι μακριά από τη βαρβαρότητα.

Φανατισμός είναι η τυφλή προσήλωση σε ιδέες και πεποιθήσεις.

Τα άτομα αυτά είναι κατά κανόνα ακαλλίγητοι και έτσι κάποιοι επιτίθενται τα φανατίζουν για δικά τους συμφέροντα.

Βλέπουν τα πράγματα μονόπλευρα και πιστεύουν ότι οι σκέψεις τους είναι αλάθητες.

Έτσι γίνονται αντικοινωνικοί και εριστικοί και δεν μπορούν να κρίνουν σωστά, εμποδίζοντας την πρόοδο και την ανάπτυξη.

Κάθε λογικός άνθρωπος σκέπτεται πια να πάει σε αγώνα στο γήπεδο, γιατί σχεδόν πάντα υπάρχουν φανατικοί, που προβαίνουν σε βανδαλισμούς, απρεπής και χυδαία συμπεριφορά.

Χειρότερος εχθρός της δημοκρατίας είναι ο φανατισμός.

Δεν οδηγεί πουθενά, αντίθετα οι διαμάχες, συγκρούσεις λαών, ένταση, σύγχυση, δικτατορίες, ρατσισμός, είναι τα κύρια αποτελέσματά του.

Η παιδεία είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την καταπολέμηση του φανατισμού, γιατί ο καλλιεργημένος πνευματικά άνθρωπος προβληματίζεται για όλα με κριτική διάθεση, χωρίς φα-

ΤΡΙΗΜΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

ΣΥΝΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

Κοντά στο δροσόλουστο Βουργαρέλι και το Αθαμάνιο ένα καθαρό αγέρι πούχεται απ' το κοντινό χαριτόβρυτο ελατοδάσος μας δροσοανεμίζει και μας ανεβάζει σε πιο ψηλά πετάγματα και μέχρι τις "Σπάθες".

Κατάραχα στο "Σταυρό" και μόλις προβάλλουμε κι αντικρίζουμε το περιπόθητο ριζοβολημένο στην καταπράσινη πλαγιά λιοχάρο και περδικό-στηθο, βγαίνει από μέσα μας μαζικό και δυνατό το επιφωνήμα χαράς "ωωω! ΝΑΤΟ!" (και μην πιάει ο νους σας στη μεγάλη στρατιωτική συμμε-χία, αλλά στο χωριό μας!). Και ξάνουν ακούγονται τραγουδιότα και σε ωραίο σκοπό τα λόγια:

"Μωρέ βγήκα ψηλά κατάραχα,
για ν' αγναντέψω το χωριό
για ν' αγναντέψω το χωριό,
να ιδώ τα παλικάρια
πόχουνε στήσι το χορό,
στον πλάτανο από κάτω..."

Βιγλίζουμε αχόρταγα τη γαλήνια και λαμπροφω-ρεμένη γη μας! Έντονη η ηλιοβολή στις γαλάζιες βουνοκορφές, στις πλαγιές, τα φαράγγια, στις χέρσες χωραφίες και στις ποταμιές, που συνδέ-χουν μια γλυκοθύρητη όψη, μια πανώρια θέα!

Φτάνουμε στο Μεσοχώρι: ένα αγροτικό τροχο-φόρο παρκινγκμένο στην όκη του δρόμου και κοντά στην πλατεία, μας εμποδίζει το πέρασμα. Κι είπε ο Πρόεδρος -που μας περίμενε: "Παιδιά! αποβιβαστείτε εδώ!". Κι απ' τ'ον "Καργιές τ' Ράφτ" ξαμολυθήκαμε κοπαδιαστά και χαρωπά στην πλατεία. Εδώ, μπορώ να πω ότι βρήκαμε μια θερμή, φιλική υποδοχή απ' άρχοντας κι αρχομέ-νους συντοπίτες μας, που μας συγκίνησε.

Το βράδυ του Σαββάτου (μέρα άφιξης) ένα γκρουπ εκδρομμένων αλλά και μ' άλλους χωρια-νούς, το ριζάμε στο φαγοπότι στο εαρινό και γραφικό μαγαζάκι του Γ. Χάιδου. Αφού γευθήκα-με ένα καλοβρασμένο και καλοφροντισμένο πα-σιά ήθελε το κέφι και το χοροπήδημα στην α-πλόχωρη και χορταριασμένη αυλή μέχρι αργά. Ήταν ένα ξεπασόσασμα κι ένα μικρό ξεφάντωμα!

Το πρωί της Κυριακής εκκλησιαστήκαμε στη μεγαλόπρεπη εκκλησιά μας και μετά παρακο-λουθήσαμε τον ετήσιο απολογισμό που έκανε ο Πρόεδρος του χωριού (πλαισιούμενος κι απ' τους συμβούλους του) και κάτω απ' τον ισκιόβό-λο πελώριο πλάτανο (όπως γινόταν μια βολά!).

Το αποκορύφωμα της όλης εκδήλωσης της Αδελφότητας (που έγινε υπό την αιγίδα της και τη φροντίδα της) ήταν ο δείπνος που έγινε στο καφε-μπάρ του Γ. Τζουβάρη του βράδυ της Κυριακής. Εκδρομείς και μη (χωριανοί) στρο-γυλοκαθήσαμε σε καλοντυμένα τραπέζια, που γέμισαν ο εσωτερικός χώρος.

Στην αρχή, μας ήρθαν προοίμια ορεκτικά κι ύ-στερα ψητά χορταστικά κι άλλες ντόπιες νοστι-μιές (κοκορέτσι, πίτες, τυρό γιαούρτι) που γίνα-με "ασκοί!". (Γρήγορο και άψογο το σερβίρισμα). Τρώγοντας και πίνοντας (και κρασί απ' την Αθή-να) τα κέφια ανέβουν. Δημιουργείται ένα κλίμα ζεστής πατριωτικής ημότης κι ανθρωπιστικών ε-ξάρσεων. "Ερχόμαστε" στο τσακίρ κέφι και γινό-μαστε όλοι ανοιχτόκαρδοι, μερακλήδες, θυμώσο-φοι, χιουμορίστες και προπαντός τραγουδιστά-δες-κουβαλιτάδες των τοπικών μας παραδόσε-ων: "Φίλοι μ'! καλώς ορίσατε", "σε τούτη τάβλα πούμαστε", "η βοσκοπούλα", "η νερατζούλα", κ.ά. Κινείται η καρδιά μας περήχαρα για το α-πρόσμενο τούτο πατριωτικό τοιμτούσι, για την ευλογημένη τούτη ώρα!

Κι αρχίζει πλειότερο το ξεφάντωμα με χορό στην πλακόστρωτη αυλή και πάει το κέφι "σύννε-φο", κι ο χορός γαϊπάνι! Και μέχρι λίγο πριν το ροδίσμα της αμύγας. (Λες κι είχε ο καθέας ενστερ-νιστεί τα λόγια του κυρικού Ανακρέοντα: "Άνθρωπε! πίνε και διασκεδάσε, η ζωή είναι βνητή και μικρός ο χρόνος διαμονής πάνω στη γη! Ο θάνατος μόνο είναι αθάνατος!").

Δεν παύω, όμως, να παρακολουθώ και το Νικο-λάκη που γίνεται κινητικότατος κι ιδρωκοπώντας πότε να ορθώ-νεται, να σκαρφαλώνει, να γονα-τίζει, για να καλύψει αποθανάτι-ζοντας όλο το γλεντοκόπι της βραδιάς. Μα κι όλο το τριήμερο της παραμονής μας κατέβαλε φιλότιμα υπεράνθρωπος προ-σπάσεις κουβαλώντας τις ευαί-σθητες κι ακριβοπληρωμένες μηχανές του, για να καλύψει όλο το φάσμα των τριήμερων εκδη-λώσεων της Αδελφότητας.

Ξημερώνει ΔΕΥΤΕΡΑ εορτή

του Αγίου Πνεύματος. Όλα τα δρομάκια οδη-γούν στο απόμακρο Εωκλήσι της Αγίας Τριάδας. Μια πυκνή, σμήλη από τη νύχτα έχει απλωθεί σ' όλη τη λεκάνη του χωριού. Δεν μας εμποδίζει ό-μως, να ροβολήσουμε για το Εωκλήσι. Άλλοι ε-ποχούμενοι κι άλλοι με "το δύο-τραμ". Στους δεύτερους ανήκω κι εγώ και ροβολώ μέσ' στην ομήλη συντροφικά για το παρεκλήσι. Χρόνια! έχω να παραβρεθώ στη γιορτή του.

Οι πρώτες ηλιαχτίδες "σαλαγάν" κι εξανεμίζουν τις αντάρες κι απ' τον "Άφκο" αργοδιαβαίνω, βι-γλίζοντας, με χαρά και λαχτάρα το μεγαλόπρεπο - δροσόβρεχτο φαράγγι π' αρχίζει από τη "Σμί-ξη" και τελειώνει στα "Καραχαλικά" στου "Σκαρπάρ".

Φτάνω, παρακάμπτω τη δημοσιά κι απόνα από-σκιο μονοπατιό βλέπω στο ξέφωτο το εκκλησιά-κι γιομάτο πιστούς μέσα κι έξω. Ωρες χαράς, πε-ρισυλλογής και προσευχής.

Οι λαγαρές φωνές του Παπαθωμά, του Παπα-γιώργη, που συλλειτουργούν, και των καλιφώ-νων ψαλτών, σμίγουν με τις κυματιστές φωνί-τσες των πουλιών - κρυμμένων στα κλαριά - που μυνούν κι αυτά τη φύση!

Κι ο γυρισμός, μαζικός και γραφικός, που γιομί-ζουν κι φιδόγυρες στροφές του δρόμου από επι-βατικά κι αγροτικά οχήματα με γιομάτες τις κα-ρότσες από προσκυνητές, αλλά και με πολλούς πεζοπόρους.

Κι αν κανείς - συλλογιέμαι - μας αγνάντευε ανύ-ποπτα απ' τον "όχτο του Καραγιώργη, θα μας νόμιζε για "πρόσφυγες κυνηγημένους!..". Μπαι-νοβγαίνουμε στα μαγαζάκια, χαϊρετάμε κι απο-χαϊρετάμε, κερνάμε και μας κερνούν κι η ώρα μαζεύει. Ωρα 1 μ.μ. κι ο οδηγός κορνάρει. Δυο φίλοι μου που ήρθαν από την Άρτα για να μας δουν, ο Μιχαλάκης Αλιβεράκης κι ο Σπύρος Χο-τζάκης με τις γυναικές τους, δεν προσφάινω να τους δω, να τους χαρώ και να κουβεντιάσω μαζί τους που τόσο τόδελα!

Ωρα 1.10' γίνεται η εκκίνηση για επιστροφή. Χέρια κινούνται, μαντήλια, φωνές μ' ευχές ακού-γονται, κι ο Παπαθωμάς κι ο Παπαγιώργης κι ο Πρόεδρος και η Γρηγόρη κι ο Κώστας κι ο Γιώρ-γος (κοινοτικοί σύμβουλοι) κι άλλοι μας αποχαι-ρετούν και μάτια βουρκώνουν!... Το αυτοκίνητο "τσούλισε" στη δημοσιά κι ο Σταύρος κι ο ανόθος φανερά συγκινημένος κάνει προσκλητήριο επι-βατών.

Στο "Σταυρό" και πριν αποκριφτούμε γυρί-ζουμε την τελευταία ματιά βουρκωμένη κι ανα-θυμιέμαι τούτα τα λόγια του Σταυραπτού:

"...Μπιζέρια να περπατώ
σου κάμπον τα λιβάδια
θέλω τ' αμύγλου ν' ανεβώ,
ν' αράξω θέλω αετέ μου
μέσ' στην παλιά μου κατοικία,
στην πρώτη τη φωλιά μου
θέλω ν' αράξω στα βουνά,
θέλω να ζώ μαζί σου..."

Τ' αυτοκίνητο ξεμακραίνει... και ξαναρχίζει η ρουτίνα...

Συμπερασματικά, μπορώ να διατυπώσω ότι το παραπάνω τριήμερο "προσκύνημα" στη γενέθλια γη, ήταν από τις καλύτερες οργανωμένες εκδή-λώσεις της Αδελφότητας των τελευταίων χρό-νων και με παλλακές θετικές επιδράσεις στα μέλη και στον τόπο μας.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στο προηγούμενο φύλλο, το κείμενο "Η ετή-σια Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας" στην 1η σελίδα, ήταν του Γιάννη ΝΑΚΗ. Επίσης, το άρθρο "Πολύτεκνη Ηπειρώτισσα" στη σελίδα 6, ήταν της Ελευθερίας ΤΖΑΛΑ.

ΚΡΟΥΑΣΑΝΕΡΙ

Κρουασάν

Τυρόπιτες

Σάντουιτς

Καφές

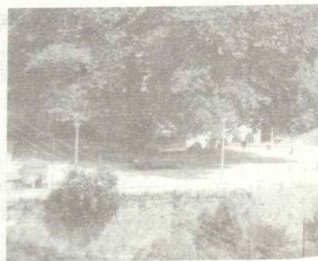
Χυμολί

● ΕΙΚΟΝΕΣ ● ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ● ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΜΑΣ ΤΟΠΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΜΑΣ ΕΚΔΟΣΗ

Γράφει και επιμελείται
ο ΠΕΤΡΟΣ ΣΠ. ΣΚΟΥΤΕΛΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ο ΚΡΙΑΚΟΡΑΣ
- ΤΟ ΠΕΤΡΙΝΟ ΓΙΟΦΥΡΙ
- ΣΤΑ ΠΟΤΑΜΙΣΙΑ ΝΕΡΑ
- Η ΔΕΝΔΡΟΦΥΤΕΥΣΗ
- Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΟΥΔΑ
- Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ
- ΤΟ ΞΥΛΙΝΟ ΓΙΟΦΥΡΑΚΙ
- ΕΞΟΔΟΣ ΑΠΟ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

**ΧΑΡΕΙΤΕ ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΜΑΣ, ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑ:
ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ, ΤΗΣ ΛΕΒΕΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΑΡΕΤΗΣ, ΟΠΩΣ ΤΑ ΘΕΩΡΕΙ Ο ΛΑΟΣ ΜΑΣ**

“ Ο Κ Ρ Ι Α Κ Ο Ρ Α Σ ”

“**Κ**αι μέσ’ τα σύ-
γνεφα πέτσας, /
μέσ’ τα βουνά
ανεμίζεις / φωλιάζεις μέσ’ τα
κράκορα, / συγχονιάς με τ’ ά-
στρα/ με τη βροντή ερωτεύεσαι,
/ κι απιδρομάς και παίζεις / με τ’
άγρια αστροπέλεκκα, / και βασι-
λιά σε κράζουν / του κάμπου τα
πετούμενα, / και του βουνού οι
πετρίτες...”

Τα ποιητικά αυτά λόγια (απ’ το
δημοτικό του “Σταυραφτού”...) είναι
απαράλλακτα ταυρισμένα στο
ψηλό, γυμνό κι απότομο βουνό
μας, τον “Κριάκορα”. Στις απάπτες
κορφές του και στις λαμπαδιαστές
πλαγιές του βρίθουν οι αετοφωλιές
και τα αιώνια χιόνια στις κρυφολι-
κές του.

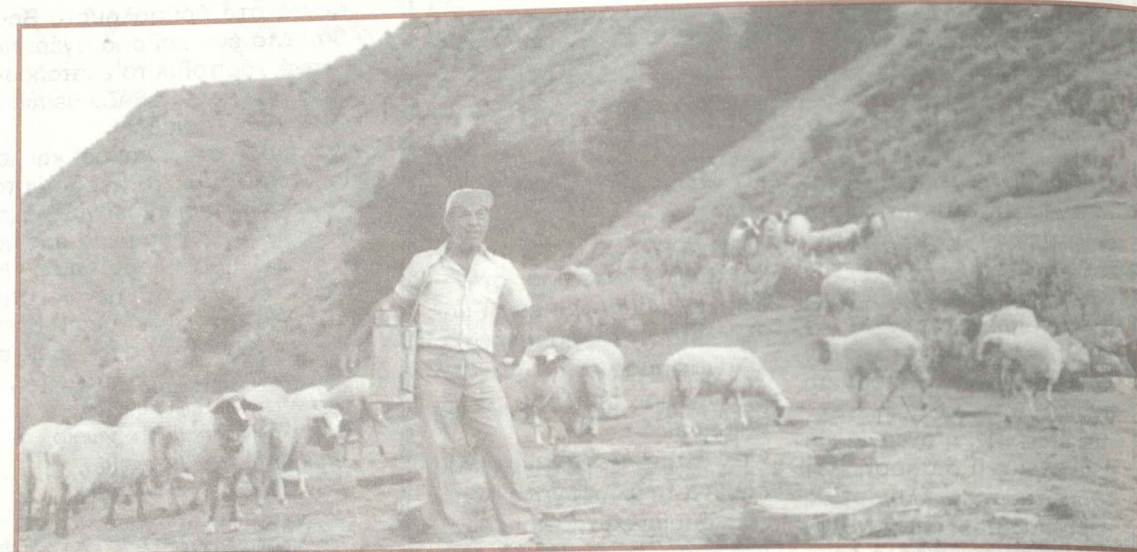
Είναι ένα αλλιώτικο κι ανάμει-
κτο απ’ τα στεφανωτά βουνά του
χωριού μας, με δικά του γωνιόμορφα
γυμνάσματα. Υψώνεται βόρεια
του χωριού (υψ. 2.150 μ.) απέ-
χει δυο ώρες, περίπου, ποδο-
δρομο απ’ αυτό κι είναι στη
συνοριακή γραμμή των ομόρων
νομών Άρτας-Τρικλίνων.

Είναι ένα σύμπλεγμα, από πέ-
τρινες ζνάρες, από θεοδώρα
κακοτράχαλα, ασφικτικά δεμέ-
να μεταξύ τους κι από ορθόκο-
πτους κι αιχμηρούς βράχους

(που φαίνεται σα να λογχίζουν
τον ουρανό!). Μοιάζει σαν πε-
λώριος γίγαντας που θέλει να
προστατεύει κάθε πράγμα που
έχει στην εξουσία του. Σφυρο-
κοπάται τον περισσότερο καιρό
από τα θεριά της φύσης: Καμα-
ρώνει και παλεύει με τους ανε-
λέτους αέρηδες, που κάθε τό-
σο λυσομανούν, με τις
συνχές-πυκνές ομίχλες, τις για-
λοπαγιές, τις καταιγίδες και
τους άφθονους χιονιάδες. Κι εί-
ναι αυτοί οι παντοίνοι σύντρο-
φοί του μαζί με τα μεγάλα απο-
δημητικά πουλιά τους αετούς
και τους γυψές (τα όρνια).

Όλοι τον γλυκοθυρούμε τον
Κριάκορα απ’ αλάργα και ιδίως
με καθαρούς ορίζοντες, λίγοι
τον κοντοζυγώνουν κι ελάχιστα
τον σκαρφαλώνουν. Για ν’ ανέ-
βεις στην κορφή του, πρέπει να
στο λείει η ψυχή σου κι η καρ-
διά σου και να ‘σαι γυμνασμέ-
νος αναβάτης. Να μη σε φοβί-
ζει ο απύθμενος γκρεμός που
θα χάσκει στα πόδια σου και να
μη σε τρομάζουν οι θεοτότοι
βράχοι που θα ορθώνονται
μπροστά σου.

Έχω πάρει κι εγώ μια μικρή-
πικρή γεύση από δαύτον στα
μαθητικά μου χρόνια (που
σπέρνονταν κι χωράφια και
που βρέθηκα στο χωράφι μου

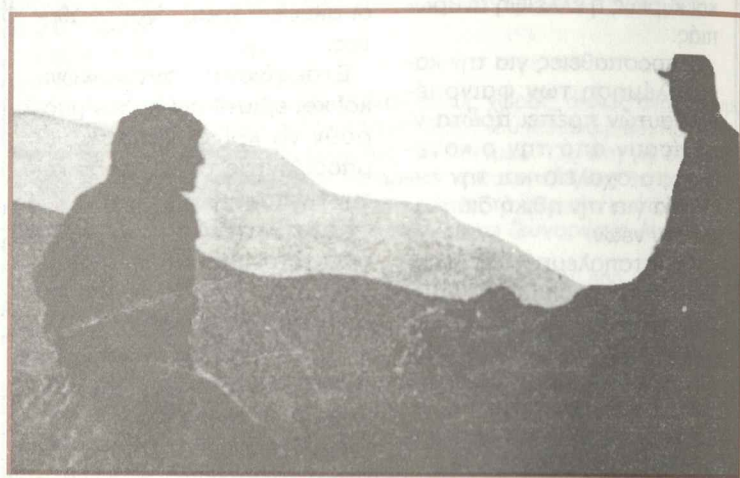
«Τσοπανός ήμουνα ...προβατάκια φύλαγα !». Έστω και μια μέρα στη Λάκκα του Μακαρ’ Πέτρου και σε ξένο προβατοκόπαδο...

“Σκαμπαρθόν”, στους πρόπο-
δες του βουνού!). Είχα φτάσει,
θυμάμαι στο “Κόκκινο Στεφάνι”
και χωρίς ποτέ ν’ ανέβω στην
κορφή του. Κάπου-κάπου πρέ-
πει να γαντζώνεσαι με χέρια-
πόδια και με πόδια σε
πλακανίδες, κοτρόνια και σε
χόρτα, για να φτάσεις κατάρ-
χα.

Εκεί ψηλά πράγματι, νιώθεις
και χορταίνεις τον κατακάθαρο
αέρα (καλοκαιριάτικο βέβαια)
που ‘ρχεται κατά κύματα απ’ το
αντιβούισμα των λοξευτών
βράχων και καταλαβαίνεις και
μια ψυχική υπέρταση, σα νάσαι
κοντά στο Θεό!

Κοντολογίς, μπορώ να πω εί-
ναι το βουνό που διατηρεί την
πιο άγρια μεγαλοπρέπεια. Όσο
τον κοντοσιμώνεις και το ανεβαί-
νεις, η ορασία σου σκληραίνει
αλλά και σποραδικά κάπως
γλυκαίνει απ’ τις λιγοστές κι ελ-
κυστικές πρασιές που τις απο-
τελούν τούμπες από μοσκοβό-
λο τσάι, από αρωματισμένη ρί-
γανη κι από ζηλευτή βλάσσανη.
Πάντως, σπάνια η φαλακρή
κορφή του πατιέται απ’ ανθρώ-
πινο πόδι. Κι απ’ αυτούς που θέ-
λουν να λένε:

“...Θέλω να περπατώ γκρεμούς,
ραϊδία και ψηλά στεφάνια,

Μια ροδογάληνη αυγή

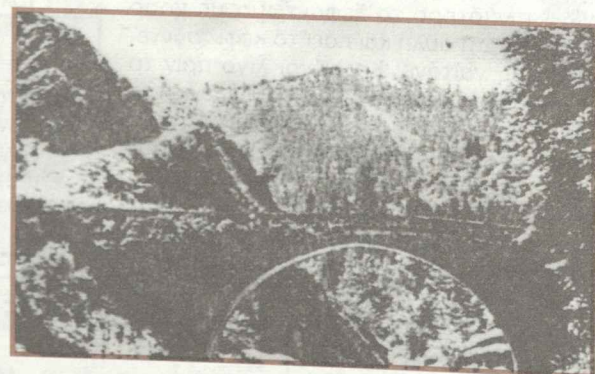
**Κριάκουρας, Αύγουστος 1975. Ανατολή ήλιου από ύψος
2.150 μέτρα. Και ξάγναντο αλυσίδα από γκριζόμαυρες
τραχιές βουνοκορφές, που χάνονται στην άβυσσο της από-
στασης. Κι ο ουρανός, γιομάτος νοσταλγία και ρομαντι-
σμό!**

Ο Θανάσης Σπ. Σκουτέλας (που τον ανεβοκατέβηκε τον
Κριάκορα, πολλές φορές) με το γειτόνά μας Θεόδ. Δ. Μα-
ντέλλο (Σιώζιο) που αντικατέστησαν τους υψιπετείς αε-
τούς στις φωλιές τους, βιγλίζουν τις Θεσσαλικές κυματι-
στές γκριζόμαυρες ραχούλες στην απεραντοσύνη. Η
ψυχή τους αγάλλεται κι η καρδιά τους λικνίζεται περίχα-
ρα, για την υψηλή τους αυτή κατάκτηση σ’ κορφή στον
Κριάκορα.

θέλω κρεμάμενα νερά,
δεξιά ζερβά να βλέπω
θέλω ν’ ακούω τα νύχια σ’
σταυραφέ,
να τροχάς τα βράχια

θέλω ν’ ακούω την άγρια σου
κραυγή,
τον ίσκιό σου να βλέπω.
Θέλω ν’ ακούω τα νύχια σ’
ακόμα εκεί ψηλά στον “Κριάκο-
ρα”

ΤΟ ΠΕΤΡΙΝΟ ΓΙΟΦΥΡΙ

Θολωτό πέτρινο γιοφύρι απ’ τα ορμητικά κι αφρισμένα νερά του
ποταμού “Άσπρη Γκούρα” - Απ’ το λεύκωμα της Αδελφότητας
της Θεσσαλίας. (Απ’ το λεύκωμα της Αδελφότητας)
Πλάι του στέκει σήμερα και μοντέρνο σύγχρονο γιοφύρι και για
παντός είδους τροχοφόρα. Φωτογραφία του δημοσιεύθηκε στο
προηγούμενο φύλλο.

γιοφύρι (που το λέμε συνήθως
καμάρα”) στέκει εκατό και πλε-

από τα αριστουργήματα της
παλιάς λαϊκής τέχνης. Είναι έρ-
γο απλοϊκών ανθρώπων (μα-
στόρων από τους Ραφτανάι-
ους) όπως και τόσα άλλα θαλω-
τά γιοφύρια που ‘ναι διάσπαρτα
στην Ήπειρο και φτιαγμένα
από Ηπειρώτες τεχνίτες.

(Για το παραδοσιακό αυτό
γιοφύρι αναφέρονται λεπτομε-
ρειακά στην κατασκευή του,
στο φ. 168/1986 τούτης της ε-
φημερίδας). Από φέτος, θα
μπορούμε να περνάμε άνετα κι
εποχούμενοι απ’ το πλαινό-άρτι
κατασκευασθέν σύγχρονο γιο-
φύρι και για παντός τύπου τρο-
χοφόρα. Και δεν θ’ αργήσει να
αποτελέσει και τη δεύτερη εί-
σοδο του χωριού, οπότε θα τό-
χουμε διπλότορο.

Τέλος, απ’ όσα έχω διαβάσει
για τα πέτρινα γιοφύρια που
‘ναι γεμάτη η Ήπειρος μου ‘μει-
ναν βαθιά χαραγμένα τα Ηπει-

ρώτικα τούτα σοφά λόγια:
“Η ανάγκη που σφράγισε τη
μοίρα του τόπου μας για τα έρ-
γη να τα ξένα, κι η ίδια ανάγκη
έχτισε στον τόπο μας τα πέτρι-
να γιοφύρια που άνοιξαν το
δρόμο του πικρού ξεγιτισμού
αλλά και του ελπιδοφόρου
γυρισμού”.

Με την ευκαιρία τούτη θα θέ-
λα να επισημάνω και τα εξής
για τους τοπικούς μας Άρχο-
ντες: Το παραπάνω πέτρινο θα-
λωτό γιοφύρι, το χτίσμα του
κατασκευασθέν σύγχρονο γιο-
φύρι και για παντός τύπου τρο-
χοφόρα. Και δεν θ’ αργήσει να
αποτελέσει και τη δεύτερη εί-
σοδο του χωριού, οπότε θα τό-
χουμε διπλότορο.

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΚΙ ΑΠΟΛΑΥΣΤΕ ΤΙΣ ΟΜΟΡΦΑΔΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΒΡΥΣΟΜΑΝΕΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

«Ουδέν γλύκιον πατρίδος» Αριστείδης

ΔΕΝΤΡΟΦΥΤΕΥΣΗ ΣΤΑ ΞΩΚΛΗΣΙΑ

Όπως φαίνεται και στη φωτογραφία, ένα πολυπληθές
εκκλησίασμα χωριανών στο Μοναστήρι της Πανα-
γιάς, παρακολουθεί τη θεία λειτουργία και τον Αγια-
σμό “ντάλα στον ήλιο”. Το ξωκλήσι αυτό γιορτάζει στις 8 του
Σεπτεμβρίου -που το λέμε- το μικρό πανηγυράκι και συνήθως
παρατηρείται και μικρό καλοκαιράκι και δυστυχώς χωρίς τον ί-
σκιό κάποιου δεντράκι. Κι είναι τόσο εύκολο να δέντρο-
φυτευτεί ο καταπράσινος ισότοπος-περίβολος της εκκλησίας.

Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται κατακαλόκαιρα και στα ξω-
κλήσια: Προφ. Ηλίας που γιορτάζει στις 20 Ιουλίου, Αγία Πα-
ρασκευή (26/7), Παναγιά (15/8). Δεν υπάρχει ούτε ένα δεντρά-
κι αλλά ούτε ένα πέτρινο ή ξύλινο παγκάκι, που ύστερα από
μια μακρινή διαδρομή κάποιος μεσήλικας ή και υπερήλικας να
θέλει ένα ξαπöstημα.

Κι ακόμα και στο παρεκκλήσι “Άγιος Αθανάσιος” σ’ κορφή στο
χωριό, κι ως γιορτάζει χειμωνιάτικα, πρέπει να φυτευτούν με-
ρικά δέντρα γύρω-γύρω. Είναι ένας κοντινός τόπος προσκυνη-
ματος και πολυσύχναστος.

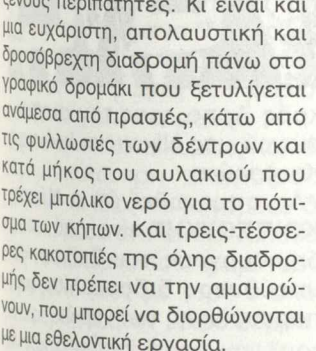
Ας εκδηλωθεί μια τέτοια φροντίδα από κάποιο φορέα και
πολλοί θα προστρέξουμε για να συμβάλουμε.

ΤΟ ΔΡΟΜΑΚΙ ΓΙΑ ΤΗ ΣΟΥΔΑ

Ενα καλοκαίρι -εδώ και
κάμποσα χρόνια- ο αδελ-
φός μου Θανάσης Ξενα-
γούσε ένα γκρουπ ξένων επισκε-
πτών, απ’ το χωριό στον καταρά-
κτη (Σούδα). Και στη διαδρομή
ήταν απ’ το χωράφι του Παπαλά-
μην στο ξέφωτο στη Μελάστα, εί-
δε ένα νεαρό ξένο να κάθεται κα-
ταγής στο μονοπάτι και να φωνά-
ζε: “Βοηθείστε με σας παρακα-
λώ!”. Ο Θ. έτρεξε τον τράβηξε απ’
το χέρι και τον οδήγησε μέχρι το
ίσωγιο στην παρυφή του δάσους.

Κι ο ξένος αφού τον ευχαρίστησε
του ‘πε: “Εγώ κύριέ μου οδηγώ α-
εροπλάνο και τέτοιο φόβο δεν
έχω νιώσει!”. Κι ο Θ. θα τ’ άπα-
ντησε χιουμοριστικά βέβαια: “Δεν
είναι τίποτε κ. πλότε παρά μια α-
νάμια προσεύχηση σ’ άγρια
βουνά μας!”. Αυτός, χαμογέλασε,
του ‘σφιξε το χέρι και τον αποχαι-
ρέτησε.

Ναι λοιπόν ένα χαρακτηριστικό
παραδόγμα που πρέπει να νια-
στούμε πλότερο για το δρόμο
αυτό που τα καλοκαίρια γίνεται
πολυσύχναστος από ντόπιους και
ξένους περιπατητές. Κι είναι και
μια ευχάριστη, απολαυστική και
δραστηριοτική διαδρομή πάνω στο
γραφικό δρομάκι που ξετυλίγεται
ανάμεσα από πρασιές, κάτω από
τις φυλλωσιές των δέντρων που
κατά μήκος του αυλακίου που
τρέχει μπλόκο νερό για το πότι-
σμα των κτήνων. Και τρεις-τέσσε-
ρες κακοτοπιές της όλης διαδρο-
μής δεν πρέπει να την αμαυρώ-
νουν, που μπορεί να διορθώνονται
με μια εθελοντική εργασία.

Το γραφικό-εργητικό αυτό
δρομάκι που κρύβεται στη
στροφή του δάσους στο “Κα-
παρέλι” πάει για τη Σούδα.

ΣΤΑ ΠΟΤΑΜΙΣΙΑ ΝΕΡΑ

Τα “σκασμένα” από την κάψα του καλοκαιριού Νιάτα μας
βρίσκουν διέσοδο. Εκεί κοντά στον “Κάτω Μύλο” δροσσι-
μίζονται στα δασιά πλατάνια ακροπόταμα και βουτάνε
και στα ποταμίσια νερά της “Άσπρης Γκούρας”. Και μάλιστα, όπως
φαίνονται και στη φωτογραφία, βουτάνε “όπως είναι” μπλουζι και με
το παντελόνι!

Η ωραία αυτή εικόνα των νέων με πισωγύρισε στην πρώτη μου νό-
στη στο χωριό. “Εκεί η γενιά μας και πριν και μετά από μας, μάθαμε να
κολυμπάμε. Στην αρχή στη “Χέστρα” (κοντά στην Αγία Παρασκευή)
μέσ’ στα λασπόνερα με τα βατραχάκια και τις μπουρμπουτίτσες και με-
τά στο ποτάμι “Άσπρη Γκούρα” με τα κρύα και καθαρά ασπρονέρι.
Θυμάμαι, με τα ρουχαλάκια μας παραμόσχαλα κατεμεσήμερο και
μεσ’ στο λιπούρι ψάχναμε παραπόταμα για κανά “βρό” μεγαλούτσικο
για να βουτήξουμε.

Και δεν έβραμε εμείς τότε από μαγιά και βερμούδα παρά κάναμε
μπάνιο “τοι-τοι” (Ξεμπλέτωσα) και μετά ξαπλώναμε πάνω σε μεγάλες
πέτρες για να στεγνώσουμε, όπου παίρναμε και κανένα υπνάκο αρ-
παχτικό άλλα Σταπιάτικα! Το μεγάλο μας ομαδικό “στεκι-μπλουζι” ή-
ταν ο “βρός στις Μπαμ” λίγο πιο πάνω απ’ το ξύλινο γιοφύρακι. Βάζα-
με τις μονάρες-γίδες στο στήλο και παίρναμε κι εμείς τις δροσιές
μας! Αλλά ποιες δροσιές που παταγούδαζαμε στα κρυαδάκια νερά!

Τότε, θυμάμαι είχα ακούσει να λέγεται περί κατασκευής πιασινάς στη
“Βροσλέκα”. Σήμερα, νομίζω η ιδέα αυτή μπορεί να κουβεντιστεί και
να πραγματοποιηθεί κιάλας. Μα, θα μου πείτε: “Όλα τα χε η Μαργιο-
λή ο φερετζής της έλειπε!”. Μα! με τον τρόπο και τον ξέρμενο ρυθμό
που ζούμε σήμερα στοιβαγμένοι στις πολυάνθρωπες τσιμεντοτύπ-
λες και στις μολυσμένες θάλασσες μόνο το βουνό θα μας σώσει, ό-
πως το ‘πε κι ο Πάτερ Κοσμάς: “ευλογημένα νάναι τα βουνά που θα
σώσουν μερικό κόσμο!”.

ΤΟ ΞΥΛΙΝΟ ΓΙΟΦΥΡΑΚΙ

Ενας άλλος αγροτικός πολυσύχναστος
πεζόδρομος είναι αυτός που πάει για το
“Σελιό” και την “Αγία Παρασκευή”. Σε
κάνα δυο σημεία (και κοντά στο χωριό) όχι μόνο
δε μοιάζει για πεζόδρομο αλλά ούτε και για κα-
τακόδρομο. Όπως στη θέση “Ονομαλός” (και
ντες: Το παραπάνω πέτρινο θα-
λωτό γιοφύρι, το χτίσμα του
κατασκευασθέν σύγχρονο γιο-
φύρι και για παντός τύπου τρο-
χοφόρα. Και δεν θ’ αργήσει να
αποτελέσει και τη δεύτερη εί-
σοδο του χωριού, οπότε θα τό-
χουμε διπλότορο.

Επίσης το ξύλινο γιοφύρακι στο ποτάμι (που το
συντηρούν οι λιγοστοί χειμωνιάτες), θα μπορού-
σαμε να το κάνουμε άνετο και ασφαλές. Πολ-
λούς έχω δει να το περνάνε και να σταυροκοπι-
ούνται με αγωνία. Θυμάμαι, μια χρονιά (πρόσφα-

Το οχτώημερο πυκνό εκκλησίασμα παρακολουθεί “ντάλα στον ή-
λιο” τον Αγιασμό, χωρίς τον ίσκιό κάποιου δεντράκι στον περίβολο!

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ

Θυμάμαι, χρόνια τώρα, κάθε καλοκαίρι που μαζευόμασταν στο
χωριό, πολλοί από μας που παίρναμε το πόμα μας κάτω από
τις ψηλές και δροσφόρες κληματιές των καφενείων, όλοι
καταπιανόμασταν με τα μικροπροβλήματα της Κοινοτήτας, στα οποία
μπορούσαμε να δώσουμε εμείς λύση. Όπως π.χ. καθάρισμα των φυσικών
πηγών, των κοινοτικών δρόμων, ασβέστωμα κοινοχρήστων χώρων, δε-
ντροφυτεύσεις κ.α. Και κάθε τόσο τα επισημαίναμε, τα συζητούσαμε, τα
ισχυροποιούσαμε και μ’ ενθουσιασμό ανασκομίζαμασταν για την πρακτική
αλλά δυστυχώς για διάφορους λόγους δεν μας δίδαν το “πράσινο φως”
για εξόρμηση!

Πέρσι το καλοκαίρι είδα μετά χαράς (και το ξανάγραψα) ότι το Κοινοτι-
κό Συμβούλιο με απόφασή του καθιέρωσε την 10η Αυγούστου ως
“ΗΜΕΡΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ”. Και τον πρώτο αυτό χρόνο προσήλθαν για ε-
θελοντική εργασία καθαριότητας μόνο ΠΕΝΤΕ χωριανοί (για να κάνουν
φαίνεται το χωριό πεντακάθαρο!). Αυτό εξάλλου δεν πρέπει να μας απο-
θαρύνει: όλοι μας ξέρουμε ότι κάθε αρχή και δύσκολη. Κι όλοι μας πάλι
ξέρουμε ότι η καθαριότητα είναι μισή αρχοντιά! Και μια και το πράγμα ε-
χει ωριμάσει, πιστεύω το φετινό καλοκαίρι και την αυτή ως άνω ημέρα,
σα μελισσάκι θα ξεχυθούμε στις ρούλες και τα νεραγιά υπέρ της λα-
μπρότητας! Κι ο αρμόδιος επί της καθαριότητας Κοινοτικός Σύμβουλος
ας μου το θυμήθει.

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ ΒΓΑΙΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

Ευρισκόμενος το Πίσχα στο χωριό, είδα με χαρά να συντελείται
ένα σημαντικό έργο στον διανοιχθέντα ήδη αιματωτό δρόμο
“ΝΕΡΑΙΔΑ-ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ”. Τον επισκέφτηκα μια λόχαρη μέρα τ’
Απρίλη και είδα δυο μεγάλες μπλοτάρες να εργάζονται στον “Άφκο”
και στη “Κακιά-Οροίδα” για τη διαπλάτυνση του δρόμου και (3) αυτόματα
βαγοτρώλια στη θέση “Κλίτσες” για να τις χαμηλώσουν και τις τσιώσουν.
Και γίνεται ένας δρόμος φαρδύς-πλατύς και χωρίς κλίση.

Τώρα πιστεύω ότι το χωριό μας θα βγει από την απομόνωση και τη χει-
μωνιάτικη κλεισούρα! Θα δει κι αυτό επίτελος μια άσπρη μέρα (κι όχι λό-
γα χιονιά!) αλλά λόγω της αδιάκριτης επικοινωνίας και συγκοινωνίας με
τον έξω κόσμο. Θα δει “Θεού πρόσωπο”! Είναι ένα έργο θαμσάστο και σω-
τήριο για τον τόπο μας!

Και είδα ακόμα ότι τόσο ο Πρόεδρος όσο και μέλη του Κ.Σ. να τον επι-
σκέπτονται συχνά και να παρακολουθούν τις εργασίες από κοντά, και κα-
λά κάνουν.

Μόλις τελειώσουν τα χωματουργικά θ’ αρχίσουν τα τεχνικά μού ‘πε ο
Πρόεδρος, κι αυτό δε θα χαυμερηφεί.

ΦΟΙΒΗ

ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΥ -
ΓΑΛΑΝΗ

Συμβολαιογράφος

Χαρ. Τρικούπη 31

Τηλ.: 3300003

Ενα φθινόπωρο με τα πρόβατα στα χιόνια και στα ποτάμια

Του ΝΙΚΟΥ ΚΑΡΑΤΖΕΝΗ

1. Οι τελευταίες μέρες στ' αγριοβούνια

Μέσα Οκτώβρη του 1971 στα Πραμαντιώτικα βουνά είχαμε μείνει τελευταίοι απ' όλους τους πρταραϊούς Πραμαντιώτες και Μελισσορυγιώτες τρία κοπάδια Καρατζεναίκα στην καρδιά της Πίνδου με πέντε νοματίους, πέντε ψυχές. Ο μπάρμπα-Θύμιος, ο Σταύρος με τη μικρότερη αδερφή του, τη Λένη, ο αδερφός μου ο Σπύρος και εγώ. Λογασιζάμε, αν κάλλιστα ο καιρός, «να γκυλίσουμε κανιά βδομάδα» κι ύστερα να «ρούσουμε για του χουρνιού». Κάθε μπουλούκι είχε το σύρμα του ο μπάρμπα-Θύμιος είχε πιάσει τον Πρόδρομο, ο Σταύρος του Κράλη και το δικό μας το «είχαμε ρίξει» στο Κυρσασκούλι το Μελισσορυγιώτικο. Τα πρόβατα βοσκούνταν καλά, είχε βρξει νωρίς κι είχε πάει καλός χιόνι «νέοι»... Χλάρωναν οι λάκκες, πρασίνιζαν τα καραούλια, τα γρέκια, οι στρούγγες, «τα στάλια».

Κάθε βραδάκι «ορμώναμε» ο καθένας το κοπάδι του και μαζεζούμαστε για ύπνο σε μια θεοράτη «Σπηλιά» στη Ντύση· ρίχνανε φωτοκαί, «φκιδάμαν πυρρομάδες κι τ' ρουκάνι»... Ο Σταύρος είχε λίγο «τσιτάλαφου» (ι)», και το προσφαιζαμε. Μια βραδιά ο Σπύρος μας έψησε μια «λούρα ρουκίσια» στα κουτσόφ(υ)λλα» και σαν την περιλάβαμε με το τομαρίσιο τυρί, τη «μακελέψαμε» άλλη μέρα ο Σταύρος μας έφερε ένα τρουμπά γκόρτζα από το Κραλιώτικο, «πέσαναν σαν τα όρνια στου θρασίμι(ι)», δεν γλίσσας ούτε ένα· «μας ήρθε αχαμνά». Ετσι περνούσαν οι μέρες μας· όλη τη μέρα μονάκι μας, το βράδυ γυροβολά στη φωτοκαί και τα μολοήματα του μπαρμπα-Θύμιου και τ' αστεία του Σταύρου· ζώντα σαν οι παρταραίοι του Ομήρου και του Θεόκριτου ολομόναχοι σ' όλη την επικράτεια της Πίνδου, νομίζαμε ότι ο κόσμος άρχιζε και τέλειωνε εκεί, μέσα σ' εκείνο το καύκαλο που το έζωναν θεόρατα βουνά και το χάραζαν βαθιά λαγκάδια, ρέματα και οροίσειες.

Μιαν αυγή όμως μας ξύπνησαν οι βρονταριές από τα μπουμπουνιτά και ο κρότος από έναν θερμιμένο γερο-έλατο που ορθωνόταν καμιά δεκαριά βήματα χαμηλότερα από τη «Σπηλιά» μας, καθώς γκρεμοστακίτηκε «μακελεμένος» κυριολεκτικά από έναν κεραυνό· «μας κόπηκαν τα ύπατα» σαν είδαμε μπροστά στα μάτια μας το πελώριο αγριόδεντρο να σωριάζεται μεμιάς, να καίγονται τα κλωνάρια του σαν δαϊδιά και να κυλάνε «αστραποκαμένα» στο στεφάνι. Σε λίγο εξόπισσε μια άγρια καταγιάδα· γη και ουρανός έομιζαν· νομίζες πως δεν θα ξαναφαινό ήλιος· αφού ξέρασε ο ουρανός όσο νερό είχαν μαζέψει οι καταβόθρες του, «αναστάλαξε» λιγάκι κατά

Ο Γιώργος Ζαλοκώστας με τους τρεις λεβέντες γυιους του και τα πεντακόσια πρόβατα του κοπαδιού τους στον Κουβαρά Ξηρομέρου.

ήταν μαυροελανισμένα, ο αέρας φυσούσε δαμονισμένα· ο ορίζοντας κλεισμένος, δε φαίνονταν σημάδια πως θα ξεκόψει.

Αποφασίσαμε λοιπόν να συμμαζέψουμε τα λίγα ρούσοι» μας και «γείρουμε» στο Σταυρό πριν μας κλείσουν τα χιόνια. Ο Σταύρος και η Λένη θα έφεραν το κοπάδι τους στο Καλοχώραφο από τη ράχη τη Μακριά, ο Σπύρος θα νύχτωνε το δικό μας στο Κυρσασκούλι κι ο μπάρμπα-Θύμιος κι εγώ θα φέρναμε τα δικά του πρόβατα από τον Πρόδρομο στο Καλοχώραφο από τη ράχη τη Μακριά, ο Σπύρος θα νύχτωνε το δικό μας στο Κυρσασκούλι κι ο μπάρμπα-Θύμιος κι εγώ θα φέρναμε τα δικά του πρόβατα από τον

Πρόδρομο στο Καλοχώραφο, για να είμαστε έτοιμοι την αυγούλα «να πάμε καλλιά μας, πρώτα ου Θιός» Ετσι κι έγινε· φέραμε με κόπο τα κπάδια στα μέρη που είχαμε ορίσει· για να μη σμίσουν του Σταύρου με το μπάρμπα - Θύμιου στο Καλοχώραφο, «ρίξαμε» το κοπάδι του μπάρμπα - Θύμιου προς το Καστράκι και το ορμώνσαμε κατά του Τσιακαρόνη. Πιάσαμε τα μουλάρια αποβραδίς, τα σμαρνώσαμε και τα «μακροσκοινήσαμε» έξω από τις στούπες, στο Καλοχώραφο και στη Νταλά, να τα έχουμε έτοιμα για φόρτωμα, να μην χασομεράμε την αυγή.

Το βράδυ ξαναμαζωχτήκαμε στη Σπηλιά και κανονίσαμε τις τελευταίες λεπτομέρειες για το ξεκίνημα, για το «φεύγα». Ο καιρός εξακολουθούσε να μας εχθρεύεται· έριχνε, έριχνε, έριχνε «με τ' ασκί» ασταμάτητα· τα βουνά μας έδειχναν τα δό-

ντια τους· ήταν ολοφάνερο, ήθελαν να μας διώξουν. Γείραμε να πλαιάσουμε μ' ένα κακό προαίσθημα πως δε θα μας έρθουν τα πράγματα όπως τα περιμέναμε. Αξημέρωτα ο μπάρμπα - Θύμιος ξύπνησε, έριξε τα τελευταία κούτσουρα στη φωτιά και μας ξεσήκωσε. Η βροχή συνέχιζε να πέφτει· ο αέρας όμως είχε κόψει· ακούγαμε πια το βόγκο των ποταμών και το παράνο της βροχής. «Δε μ' αρέσ(ει) η δ(ου)λειά τ(ου)· σκιάζουμι ουρέ πιδιά μη ρίξ(ει) κανά χιόν(ι) κι χαθούμε ουλότλα στ' ράχ(η)» μουρμούρισε πνιχτά κάτω από τα μουστάκια του ο μπάρμπα - Θύμιος, που ήξερε καλά τις ιδιοτησίες του καιρού, και μας έκανε όλους να «κοντέψουμε» την ανασα μας.

Ο μπάρμπα - Θύμιος από «μια χασιά» παιδάκι ήταν κοντά στα πρόβατα. Πρώτος πράττης, δεν άφισε ραχούλα να μη γυρίσει με τα κοπάδια του· τριάντα κάπες χάλασε, πάνω από εκατό κλίτσες τσάκισε στην πολύπαθη τζιπάνη ράχη του· γερός άντρας, μπορούσε στα νιάτα του να σκάσει στον ώμο του τράι μουνούχι και να το φτάσει στην κορφή του βουνού· σε κάθε κατάσταση του έτρωγε μια μπλιόρα πρατίνα μόνος του και δε τους έφτανε. Πέρασε μπόρες, ανεμοδούρες, κατεβασίες, χιονούρες, γυαλοπληγίες· ακόμα σήμερα στα εβδομήντα δύο του χρόνια είναι ισιόκορμος σαν έλατος και ρουσοκκίνος σαν καλαμπόκια· κουλούρα κι ανεβοκατέβαινε το Σταυρό σαν παλικάρι· τα βουνά μας έδειχναν τα δό-

Συνεχίζεται

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΜΙΛΟ "ΑΡΙΩΝ"

Την Παρασκευή 14 Ιουνίου, πραγματοποιήθηκε στο ανοικτό θέατρο Κολωνού, φεστιβάλ ελληνικών χορών, από τον Πανελλαδικό Μουσικοχορευτικό Όμιλο "ΑΡΙΩΝ". Ο όμιλος "ΑΡΙΩΝ" ασχολείται από το 1985 με την έρευνα, συλλογή και διάδοση της Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής και χορού, καταβάλλοντας μια μεγάλη προσπάθεια για τη διατήρηση των δημοτικών τραγουδιών, των χορών και των παραδοσιακών φορεσιών στη γνήσια μορφή τους, μεταλαμπαδεύοντας την αγάπη αυτή στη νεολαία μας, με σημαντικές παρουσίες

των χορευτικών του συγκροτημάτων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Στην εκδήλωση αυτή εντυπωσίασε ιδιαίτερα το χορευτικό με τα μικρά παιδιά και την παρουσίαση έκλεψε με τις χορευτικές φιγούρες του ο μι-

κρός Άρης, γιος του συγγραφέα μας Νίκου και Ιωάννας Κουτσούκη.

Ας σημειωθεί ότι ο Νίκος ΚΟΥΤΣΟΥΚΗΣ είναι από τους δημιουργούς του Ομίλου και υπεύθυνος διδασκαλίας και παρουσίας των χορών.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΡΑΔΟΒΥΖΙΝΩΝ

Η Ομοσπονδία Ραδοβυζινών Άρτας ανακοινώνει ότι στις 10 Αυγούστου, ημέρα Σάββατο και από ώρα 08.30 έως 21.00 θα διεξαχθεί το Β' Αναπτυξιακό Συνεδρίο της περιοχής, το οποίο γίνεται ανά δύο χρόνια εκ περιτροπής σε χωριά του Ραδοβυζίου. Φέτος επιλέχθηκε η Κοινότητα Πηγών Άρτας, μετά από αίτηση του Συλλόγου Γρέβιας Πηγών και της Κοινότητας Πηγών. Θέση διεξαγωγής του Συνεδρίου είναι η Γρέβια Πηγών.

Το ΔΣ της Ομοσπονδίας αποτελούν: Πρόεδρος ΜΠΕΣΙΔΙΚΑΣ Βασίλειος, Αντιπρόεδρος ΨΥΛΙΑΣ Λάμπρος, Γεν. Γραμματέας ΓΑΛΥΦΑΣ Αθανάσιος, Αν. Γραμματέας ΚΑΡΑΝΑΤΣΗΣ Ηλίας, Ταμίας ΚΡΑΜΠΗΣ Δημήτριος, Αν. Ταμίας - Οργ. Γραμμ. ΠΟΛΥΖΟΣ Χάρης, Υπ. Δημ. Σχέσεων ΡΟΛΗΣ Ιωάννης, Σύμβουλοι ΒΟΥΛΓΑΡΙΝΑΣ Διονύσιος, ΓΚΑΝΙΤΣΑΣ Γιώργος, ΚΑΠΑΡΟΣ Σπυρίδων, ΚΑΣΕΛΟΥΡΗΣ Παναγιώτης, ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΣ Σπυρίδων, ΣΤΕΡΓΙΟΣ Ηλίας, ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ Παναγιώτης.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ Σ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΑΤΟΥΣ 4 ΠΑΠΑΓΟΣ (5η στάση)

Τηλ.: 65 28 740

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΙΤΩΝ

Γράφει ο Χρήστος Β. Σταμάτης - Δικηγόρος

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ

Το κύριο κτηνοτροφικό προϊόν των Θεοδωριανών είναι φυσικά το λευκό τυρί, η λεγόμενη "φέτα", στην οποία κόβεται μετά την εξαγωγή του από τις τσαντίλες το τυρί με πάχος περίπου 3-4 πό-ντων, σε σχήμα ωοειδές και τοποθετούνται οι φέτες μέσα σε δοχεία μεταλλικά ή πλαστικά και παλαιότερα σε ξύλινα βαρέλια από ξύλο σκέδρου ή οξιάς κατασκευαζόμενα. Επάνω σε κάθε στρώση φέτας ρίχνουν το ανάλογο αλάτι, μέχρι που να γεμίσει το δοχείο και τελευταία του ρίχνουν και το ανάλογο τυρόγαλο για να χρησιμεύσει ως αλμύρα, ώστε να μην ξηραθεί.

Όνομαστό και δυσσεύρο είναι και το παλαιότερο παρασκευαζόμενο "τουλομοτύρι" που ήταν τυρί εντός του δέρματος των προβάτων ή του δέρματος από τις κατσίκες, το οποίο ήταν νοστιμότατο και περιζήτητο, το οποίο όμως έχουν παύσει μετά το 1970 να παρασκευάζουν. Τα δοχεία με το τυρί, τα τοποθετούν οι κτηνοτρόφοι πάντοτε μέσα σε μικρές σπηλιές βράχων ή σε σπηλιές ακροποταμιών, ώστε να βρίσκονται πάντοτε σε δροσιά, προς αποφυγή καταστροφής και το φθινόπωρο που κρύνει ο καιρός τότε, με τα αλογιμομάλα τους κυρίως τα παλαιότερα χρόνια, και σήμερα με τα μικρά αγροκτηνοτροφικά τους αυτοκίνητα, το μεταφέρουν στο χωριό στα σπίτια τους και απ' εκεί το προωθούν στο εμπόριο, κυρίως κατά τους μήνες Σεπτέμβριο - Οκτώβριο, αφού από τις 20 Οκτωβρίου και μετά, πρέπει να είναι έτοιμο για να μεταφέρουν τα ποίμνια τους στα χειμαδιά για να ξεχειμάσουν. Φυσικά, προϊόν είναι και το γάλα, το οποίο όμως τότε προορίζεται κυρίως για να γίνει τυρί και πολύ λιγότερο προς άμεση κατανάλωση. Δεν δύναται να θεωρηθεί ως τσιούση η μικρή κατανάλωση από τους τζιμπαναραίους της οικγενείας τους του βρασμένου πρόβιου γάλακτος του παχύρρεστου και νοστιμότατου λεγόμενου "βραστόγαλου", λόγω της μικρής προς τούτο ποσότητας του.

14. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΧΕΙΜΑΔΙΑ

Τα παλαιότερα χρόνια, οι γυναίκες των Θεοδωριανών κτηνοτρόφων, εκτός από τη σημαντική βοήθεια στην κτηνοτροφία και την παραλληλώς προς αυτήν άσκηση των γεωργικών εργασιών, έπρεπε τους χειμερινούς μήνες να πλύνουν το μαλλί των προβάτων και των κατσιών, να το ξάνουν στα λεγόμενα "λανάρια", να το γνέσουν οι ίδιες με τις ρόκες τους και τ' αδράχτη τους, ώστε να το κάνουν νήμα και στη συνέχεια να το υφάνουν στον περίφημο ξύλινο αργαλειό τους, ώστε να το μετασκευάσουν σε ύφανση το λεγόμενο "δίμητο" ή "κόλτσον", το οποίο στη συνέχεια αφού το έπλεναν και το έβαφαν, το παρ-εδιδαν στο ράφτι του χωριού για να φτιάξει από αυτό το μάλλινα ρούχα των τζιμπαναραίων, ως π.χ. το παντελόνι, κυρίως παλότερα τη λεγόμενη περιφήμη κάτασπη "τσαχτιρά", σακάκι, γλέκο ή να ράβουν οι ίδιες τα λεγόμενα δισάκια τους ή τα σακούλια, μέσα στα οποία τοποθετούσαν οι τζιμπανήδες το καλαμπόκι ψωμί τους, το κουτάλι τους, το τυρόγαλό τους με τυρί, ο οποίος τυρόγαλος όπως αναφέρθηκε ήταν μικρό δέρμα από αρνί και κρατούσε νωπό το τυρί για να μην ξηραίνεται.

Μέχρι και το 1950 περίπου, έπρεπε, πριν φύγουν για τα χειμαδιά, να οργώσουν και να σπείρουν τα χωράφια τους με σιτάρι, εργασία που γινόταν κυρίως από τα μέσα Οκτωβρίου έως τέλος Νοεμβρίου. Μόλις δε τελείωνε η σπορά, άρχιζε η αναχώρηση των κτηνοτρόφων για τα χειμαδιά για να ξεχειμάσουν σε διάφορα ξεχειμαδιά, κυρίως του Ξηρομέρου, όπως στην περιοχή της Κατούνας που πήγαινε ο μεγαλύτερος αριθμός των Θεοδωριανών κτηνοτρόφων, του Στάνου, της Αμφιλοχίας (Καρβασαρά) του Ριβίου, Κουντοπίνας, Μαχαλά, του Αετού, του Τριφύου μέχρι και το Αγγελόκαστρο ακόμα και πολύ λιγότεροι έξω από την Άρτα, ως π.χ. στη Λιμνί ή στο Πέτα ή στο Κομπότι, στις οποίες κοντινές περιοχές από 30ετίας πλέον έχει μονίμως εγκατασταθεί αρκετός αριθμός κτηνοτρόφων με σημαντικό αριθμό προβάτων, διότι τα κατσικά δεν επιτρέπονται, ένεκα του ότι προξενούν καταστροφή στα ελαιόδεντρα και λοιπά δενδρύλια και δένδρα.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΑΙΤΗΣΗ - ΚΥΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Διαχειρίσεως Συνδιοικησίας Ακινήτων Θεοδωριανών Άρτας που εδρεύει στα Θεοδωριανά Άρτας και νόμιμα εκπροσωπείται από τον πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Ιωάννη Χαϊδό

Προς το Συμβούλιο Ιδιοκτησίας Δασών Ιωαννίνων (Διά της Επιθεωρήσεως Δασών Ηπείρου)

Θεοδωριανά 10 Μαΐου 1996

Όπως πληροφορούμαστε, ο ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΔΑΣΟΥΣ ΚΑΙ ΧΟΡΤΟΝΟΜΗΣ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΟΥ ΠΑΛΑΙΟΚΑΤΟΥΝΟΥ υπέβαλε αίτηση με δικαιολογητικά για την αναγνώριση δικαιώματος κυριότητας στη συνδιοικησία δάσους και κοινής χορτονομής Βουργαρελίου Παλαιόκατονου.

Επειδή ο Συνεταιρισμός αυτός ζητεί να αναγνωριστεί ως συνδιοικησία των μελών του και έκταση στη θέση "Κόκκινο Στεφάνι Τόιχος Βρυζοκαλάμου". Επειδή η θέση αυτή ανήκει κατά νομή, κατοχή και κυριότητα στα μέλη μου από 22-6-1883, όπως προκύπτει από συνυποβαλλόμενα υπ' αριθμόν 320/25-10-1971 απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου Άρτας που νόμιμα μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Δροσπηγής στον τόμο 4 και αριθμό 79, με την οποία απόφαση βεβαιώνεται το περιεχόμενο του υπ' αριθ. 1501/22-6-1883 συμβολαίου του τότε συμβολαιογράφου Άρτας Κων/νου Βάλλα με το οποίο οι κάτοικοι του χωριού Θεοδωριανών αγόρασαν από τους αληθινούς τότε κυρίους Δημήτριο Γ. Αντωνόπουλο Ιωάννου Ν. Αντωνόπουλο και Δημήτριο Ν. Αντωνόπουλο την περιγραφόμενη σ' αυτό, κατά θέση και συγκεκριμένα σαφή και αδιαμφισβήτητα όρια, θερινή βοσκή, γνωστή με το όνομα "ΚΩΣΤΗΛΑΤΑ". Η θερινή αυτή βοσκή, κατά το συμβόλαιο αυτό, συνορεύει προς την κοινότητα Βουργαρελίου και με τις θέσεις "Κόκκινο Στεφάνι" και Τόιχος Βρυζοκαλάμου" (βλ. περιγραφή στην παραπάνω απόφαση).

Μέσα και πέρα από τις θέσεις αυτές προς τη θερινή βοσκή Κωστήλματα ζητεί ο Αναγκαστικός Συν/σμός Βουργαρελίου Παλαιόκατονου να αναγνωριστεί δικαίωμα κυριότητας των μελών του, στην οποία όμως έκταση ποτέ δεν είχε αποδοθεί ποτέ δικαίωμα και στην οποία έκταση δικαιώματα συγκυριότητας έχουν τα μέλη μου. Ότι η έκταση αυτή αποτελεί τμήμα θερινής βοσκής υπό το όνομα "Κωστήλματα - Άνω και Κάτω" Θεοδωριανών και ανήκει κατά κυριότητα στα μέλη μου, αποδεικνύεται, εκτός από το πιο πάνω συμβόλαιο αγοράς της και από την αντιπαραβολή των διαχειριστικών χαρτών, που συνέτασαν, αντίστοιχα, οι συνεταιρισμοί και ο καθένας για την ιδιοκτησία των δικών του μελών σε ανύποπτους και παρωχημένους χρόνους, τους οποίους και θεωρούσαν οι εκάστοτε αρμόδιοι Υπηρεσίες.

Έτσι και ενδεικτικά επικαλούμαι και προσκομίζω α) τον από 31-12-1961 διαχειριστικό χάρτη της συνδιοικησίας των μελών μου που συντάχθηκε τότε Διευθυντής Δασών Μεσολογγίου Δημ. Καρπούζας (την ιδιοκτησία αυτή την χαρακτηρίζουν ως δημόσια, κατά την παλιά τακτική των Διευθυντών Δασών, κατά την παλιά τακτική των Διευθυντών Δασών - Παλαιόκατονου) γ) τον από Μάιο 1993 χάρτη του βοσκοτόπου "Κωστήλματα" των μελών μου που συνέταξαν οι δασολογοί Φωτεινή Μπαλογιάννη και Χρήστος Τσαμινής, από την εφαρμογή των οποίων αποδεικνύεται ότι ο αναγκαστικός συνεταιρισμός Βουργαρελίου - Παλαιόκατονου ζητεί να αναγνωριστεί δικαίωμα κυριότητας των μελών του σε κτήμα της ιδιοκτησίας των δικών μου μελών, δηλαδή μέσα και πέρα από τις θέσεις "Κόκκινο Στεφάνι" και "Τόιχος Βρυζοκαλάμου".

Εν όψει των παραπάνω, νόμιμα, ασκώ την παρούσα κύρια παρέμβαση και ζητώ να μη συμπεριληφθεί η παραπάνω έκταση στη συνδιοικησία του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Βουργαρελίου - Παλαιόκατονου.

Παρακαλώ δε η παρούσα παρέμβαση να συζητιστεί και να συνεκδικαστεί με την αίτηση του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Βουργαρελίου - Παλαιόκατονου, που εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου τούτου και να κληθεί στη συζήτηση και ο Αναγκαστικός Συνεταιρισμός Θεοδωριανών.

Για το Συνεταιρισμό

Ο πρόεδρος Ιωάννης Α. Χαϊδός
Ο γραμματέας Απόστολος Χ. Σταμάτης

ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΜΑΣ ΤΡΑΥΜΑΤΑ

Τραύμα είναι η βλάβη που προκαλείται στο σώμα από μια εξωτερική αιτία - ένα κτύπημα, ένα μαχαίρι, μια σφαίρα, μια πέτρα, ένα σίδερο κ.ο.κ. Σ' όλες τις περιπτώσεις τραυμαμάτων οι πρώτες βοήθειες έχουν σαν σκοπό: 1. Το σταμάτημα της αιμορραγίας. 2. Την προφύλαξη από τη μόλυνση.

Αιμορραγία

Καμιά φορά, σ' έναν τραυματισμό μπορεί να κοπεί ένα αγγείο που μεταφέρει αίμα και τότε το αίμα τρέχει συνεχώς από το τραύμα ή πετά σαν πίδακας με το ρυθμό του σφυγμού.

Τα αγγεία που γυρίζουν το αίμα πίσω στην καρδιά είναι οι φλέβες, ενώ αυτά που φέρνουν αίμα από την καρδιά είναι οι αρτηρίες. Πιο συχνά αιμορραγούν οι φλέβες και τότε το αίμα είναι σκούρο κόκκινο και τρέχει συνέχεια. Η αιμορραγία από μεγάλη φλέβα είναι επικίνδυνη. Πιο επικίνδυνη όμως είναι η αιμορραγία από τις αρτηρίες. Το αίμα τότε είναι ανοιχτό κόκκινο, αφρίζει και πετιέται με το ρυθμό του σφυγμού.

Ο κίνδυνος από την αιμορραγία οφείλεται στο αδεύμα των αγγείων από το αίμα. Αν χαθεί ένα λίτρο περίπου αίμα, προκαλείται καταπληξία (σοκ). Αν το αίμα που θα χαθεί είναι περίπου δυο κλά προκαλείται θάνατος.

Καταπληξία ή και θάνατος μπορεί να προκληθεί και από μια μεγάλη εσωτερική αιμορραγία, που προκαλείται από τον τραυματισμό ενός μεγάλου αγγείου μέσα στο θώρακα ή στην κοιλιά. Σ' αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να μην υπάρχει εξωτερικό τραύμα.

Προσοχή: Αν το τραύμα έχει γίνει από ένα ξένο σώμα (ξύλο, πέτρα, σίδερο κ.λπ.) που εξακολουθεί να βρίσκεται σφηνωμένο στην περιοχή του τραύματος, δεν πρέπει να γίνει προσπάθεια ν' αφαιρεθεί το ξένο σώμα, επειδή μπορεί να προκληθεί μεγαλύτερη αιμορραγία. Η αφαίρεση του ξένου σώματος θα γίνει στο νοσοκομείο.

Προσοχή: Δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιείται για επίδεσμο σχοινί, κορδόνι, σύρμα ή στενό λουρί γιατί μπαίνει βαθιά και προκαλεί βλάβες που μπορούν να προκαλέσουν γάγγραινα και να οδηγήσουν σε ακρωτηριασμό.

Ο επίδεσμος που θα χρησιμοποιηθεί πρέπει να χαλαρώνεται για λίγο κάθε μια ώρα και να σφίγγεται και πάλι μετά. Το σφίξιμο πρέπει να είναι τόσο, όσο χρειάζεται για να σταματήσει η αιμορραγία. Το υπερβολικό σφίξιμο είναι επικίνδυνο. Αν δεν υπάρχει πρόχειρος επίδεσμος, τότε η αρτηρία πρέπει να πιέζεται συνέχεια με τα δάχτυλα μέχρι να φτάσει ο τραυματισμός στο νοσοκομείο. Αυτό ισχύει και για τις περιπτώσεις που η αιμορραγία εντοπίζεται στο κεφάλι, οπότε δεν μπορεί, φυσικά, να χρησιμοποιηθεί επίδεσμος.

Προφύλαξη από μόλυνση

Η μόλυνση σ' ένα τραύμα προκαλείται από μικρόβια που μπαίνουν σ' αυτό από τη γύρω περιοχή, με το ξένο σώμα που προκάλεσε το τραύμα, με τη σκόνη και μ' οτιδήποτε έρθει σε επαφή με την επιφάνεια του τραύματος. Γι' αυτό το λόγο, το κάθε τι που θα χρησιμοποιηθεί για την περιποίηση του τραύματος πρέπει να είναι απόλυτα καθαρό, να μην περιέχει δηλαδή μικρόβια. Μόνο σε μεγάλη ανάγκη (π.χ. σε μεγάλη αιμορραγία), όταν κινδυνεύει άμεσα η ζωή του τραυματία, η προφύλαξη έρχεται σε δεύτερη μοίρα. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι η μόλυνση με μικρόβια τετάνου. Η προφύλαξη από τον τετανο μπορεί να εξασφαλιστεί με τον καλό καθαρισμό του τραύματος, την αφαίρεση ξένων σωμάτων, την τοπική εφαρμογή ενός αντισηπτικού και την ένεση ανθρώπινου αντιτετανικού ορού.

Περιποίηση και καθαρισμός του τραύματος

1. Τα μικρά τραύματα πλένονται με δευζέν ή με διάλυμα βορικού ή και με νερό που έχει βράσει. Όταν αφαιρεθούν όλες οι ακαθαρσίες, γίνεται επάλειψη με ιώδιο, μερκουροχρώμ ή BETADINE και το τραύμα σκεπάζεται με αποστειρωμένη γάζα που συγκρατείται στη θέση της με επίδεσμο. Για τον καθαρισμό του τραύματος από λάδια μηχανής, χρησιμοποιείται βενζίνη ή αέθρας. Αν το τραύμα αιμορραγεί εφαρμόζεται πιεστικός επίδεσμος, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω.

2. Αν το τραύμα είναι καθαρό, τότε δεν χρειάζεται καθαρισμό, αλλά μόνο επάλειψη με ιώδιο ή BETADINE.

3. Αν το τραύμα είναι βαθύ, πρέπει να εξεταστεί όσο γίνεται πιο γρήγορα από γιατρό.

Από Ενημερωτικό Δελτίο του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας

Η ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΩΝ

Με την ευκαιρία της ιστορικής μάχης στο Σταυρό Θεοδωριάνων 4-6 Αυγούστου 1821, αναδημοσιεύουμε από το βιβλίο του Ρήγα Σκουτέλα "ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ ΑΡΤΑΣ" (Εκδοση Κοινότητας Θεοδωριάνων) κείμενα που αναφέρονται στη σημασία της νίκης και στα ονόματα των αγωνιστών που πήραν μέρος στη μάχη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, φυσικά στο βιβλίο, σελ. 52.

α. Η οργάνωση της άμυνας

Ο Γώγος Μπακόλας, γνωρίζοντας τη στρατηγική σημασία της "φύσει οχυράς" θέσης Σταυρός Θεοδωριάνων σε υψόμετρο 1250 μέτρων, βιάζεται να φτάσει εκεί και να οργανώσει την άμυνα. Ο Δημ. Καρατζένης στο βιβλίο του "Γώγος Μπακόλας" περιγράφει ως εξής τη θέση αυτή: «Επρεπε να ευρεθεί θέσις και ως τοιαύτη προσεφέρετο ο Σταυρός Θεοδωριάνων. Κείται νοτίως των Θεοδωριάνων, μεταξύ αυτών και του χωρίου Καψάλων, υψηλά εις τον ορεινόν όγκον των Τζουμέρκων. Έχει η θέσις αυτή προς δυσμάς τας δυσβάτους κορυφάς των Τζουμέρκων, προς ανατολάς δε την κρημνώδη καταφύγειαν προς τον συνοικισμόν Σκαρπάρη και τον ποταμόν Αχελών. Το άνοιγμά της δεν υπερβαίνει τα 400 μέτρα και είναι η θέσις - διάβασις διά της οποίας και μόνον θα ήτο δυνατόν να κινηθεί ο Τουρκικός στρατός προς την Αιτωλοακαρνανίαν».

Ο Γώγος Μπακόλας φτάνει στο Σταυρό τη νύχτα της 2 προς 3 Αυγούστου, αφού, μαζί μ' άλλους καπεταναίους, καταφέρνουν να γλιτώσουν 800 Αγναντίτες που είχαν αποκλείσει οι Τούρκοι ψηλά στο βουνό. Έχει μαζί του περί τους 80 άντρες που οχυρώνονται πρόχειρα στα Ταμπούρια και οι πολλοί στο Βαένι, πάνω απ' το Σταυρό.

Το πρωί, το άμαχο πλήθος ανηφορίζει προς το Σταυρό. "Εκ της ανατολικής πλευράς του όρους - γράφει ο Ν. Παπακώστας- εφάνη συρόμενον πλήθος αμάχων και γυναικοπαίδων υπερπεντακισχίλιων εκ Καλαρρυτών - Συρράκου, φευγόντων την αρπαγήν, σφαγήν και αιχμαλωσίαν. Ούτοι, απροόπτως, αντικρύσαντες τον Γώγον, εδόξασαν τον Ύψιστον, επιστεύσαντα προστάτην, άγγελον σωτήρα". Από κει με συνοδεία οι άμαχοι στέλνονται στο Βάλτο.

Οι Γιαννάκης Κουτελίδας και γέρο - Μπαλωμένος, που συνοδεύουν το πλήθος, μπαίνουν υπό τις διαταγές του Μπακόλα, ενώ ειδοποιούνται κι οι άλλοι οπλαρχηγοί, που είναι στην Πλάκα, στα Σχωρέτσιανα κι αλλού να βοηθήσουν την άμυνα στο Σταυρό. Η λαϊκή μούσα προτρέπει:

"Φκιάστε ταμπούρια δυνάτα,
πιάστε τα μετερίτζια
γιατ' έρχεται η Αρβανιτιά
του Πλιάσα του πρεμέτη".

Ποιοί έλαβαν μέρος

Στη μάχη του Σταυρού όλοι οι Έλληνες εκπληρώνουν το καθήκον τους. Τζουμερκιώτες, Ραδοβυζινοί, Αρτινοί, Βαλτινοί, Ξηρομερίτες, Σουλιώτες και άλλοι πολεμούν με αντρεία υπό τη γενική αρχηγία του Γώγου Μπακόλα και στήνουν « αιώνιον δόξης τρόπαιον », όπως γράφουν προς την κυβέρνηση το 1829 οι πρόκριτοι της Άρτας.

« Και ο χειρότερος Έλλην - γράφει ο Μακρυγιάννης- έκαμε με αντρείαν το χρέος του, όμως προτιμάται και δοξάζεται ο Γώγος ο αθάνατος. Δεν στοχάζεται θάνατον ο αγνός αυτός πατριώτης. Ήταν πολλά άξιος και τυχερός ο Γώγος". (*)

Και ο Κων. Μπέκιος στο βιβλίο του "Ιστορία της Ηπείρου" (1909) αναφέρει:

« Εξέχουσιν δε θέσιν κατέλαβε μεταξύ των οπλαρχηγών εν τη προκειμένη εποχή ο εκ Ραδοβιζίου Γεώργιος ή Γώγος Μπακόλας ανδραγαθήσας πολλαχού και ιδία εν τη θέσει Σταυρός, κειμένη μεταξύ Θεοδωριάνων και Βουργαρελίου ένθα εθριάμβευσε κατ' απειροπληθούς Οθωμανικής δυνάμεως και έσωσεν εκ των ονύχων αυτών πλείστας εξ Ιωαννίνων και Καλαρυτιών οικογενείας αίτινες καταδιωκόμεναι υπό τούτων επί υπονοία στάσεως κατά

των καθεστώτων διέφυγον τον κίνδυνον και διεπεραιώθησαν ασφαλώς εις Ακαρνανίαν χάρις εις την πολύτιμον ταύτην του Γώγου συνδρομήν...».

Οι οπλαρχηγοί και καπεταναίοι που έλαβαν μέρος στη μάχη του Σταυρού, όσους ανέσυρε μέσα απ' τα κρατικά αρχεία και την παράδοση ο Δημ. Καρατζένης κι όσους διακριβώσαμε εμείς, είναι:

- Γώγος Μπακόλας (που είχε και το γενικό πρόσταγμα της μάχης), απ' τη Σκουληκαριά, με τους γιούς του Μήτρο και Ντούλα και τον αδελφό του Μήτρο. Στην ομάδα του ήταν άντρες κυρίως απ' τη Σκουληκαριά και τον Άνω Βάλτο.

Σημαντική είναι η συμμετοχή των Θεοδωριάνων στη μάχη του Σταυρού. Πολλοί Θεοδωριανίτες πολεμούν εκεί υπό τους διάφορους οπλαρχηγούς ή και ανένταχτοι, μεμονωμένοι ή κατά μικροομάδες, που μπαίνουν υπό τις διαταγές του Μπακόλα. Η παράδοση αναφέρει τα ονόματα των Δημ. και Γεωργάκη Κομπορόζου, Δημ. Καρανάτση, Γιαννάκη και Σωτήρη Σκαμπαρδώνη, Γιώργου Κατσούλα-Χαΐδου, Πέτρου Κουτσούκη, Γιώργου και Μήτρου Κολτούκη, Χρ. Τσιρούνη, Γιωργάκη Κοντογιάννη- Βλαχογιώργου, Γιώργου Στεργίου, Θαν. Σκουτέλα, Δημ. Σταμάτη, Δημ. Παπαντζίκου, Δημ. Λάκκα, Φώτη Μαντέλου, Χρ. Λιούκα, Βασ. Τζαδήμα, Γ. Καραμέτσιου, Κουσιούκου, Γιάννη Μήτσιου, Χρ. Νάκη, Παν. Κυρτσιά, Αναγν.Στόγια, Γιάννη Κορμεντζά, Αναστ. Τσιρογιάννη, Νικ. Ταινέλου, Λάμπρου Μπέη. Είναι και άλλοι πολλοί, που δυστυχώς δεν διασώζονται τα ονοματά τους και θα μείνουν με το παράπονο της "ιστορικής αφάνειας".

Αλλά κι οι Θεοδωριανίτισσες έχουν μερτικό απ' τη δόξα της μάχης του Σταυρού. Σ' όλη τη διάρκεια της διήμερης μάχης, μαζί με τις γυναίκες γειτονικών χωριών, βοηθάνε τους μαχητές: γιομίζουν τα ντουφέκια, κουβαλάνε πολεμοφόδια, δένουν τις πληγές, φροντίζουν για φαί. Αρκετές είναι και αυτές που παίρνουν τα όπλα των σκοτωμένων και βαράνε τον εχθρό. Ακόμα και « μητέρες θηλάζουσιν» κατά την παράδοση, « με τα μικρά των εις τας αγκάλας» βοηθάνε όσο μπορούν. Λένε ότι μητέρες, που είχαν αφήσει αλλού τα μικρά τους, τα βρήκαν "σκασμένα" απ' το κλάμα. Ανώνυμες όμως κι αυτές.....

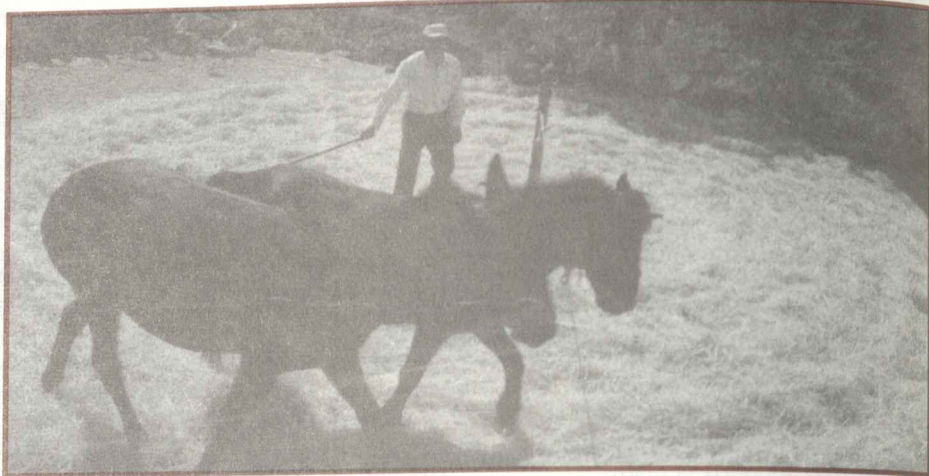
Η σημασία της νίκης

Η νίκη στο Σταυρό υπήρξε μεγαλειώδης και έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της Επανάστασης. Οι Έλληνες έφραξαν το δρόμο στους Τούρκους προς τη Στερεά και την Πελοπόννησο, προς τις κύριες, δηλαδή, εστίες της Επανάστασης, αλλά και γλίτωσαν απ' τη λεηλασία και την ατίμωση κάπου πέντε χιλιάδες γυναικόπαιδα. Ο Δ. Καρατζένης γράφει: «Χωρίς τον φραγμόν αυτόν, τον οποίον έστησαν οι Έλληνες εις τον Σταυρόν Θεοδωριάνων, δεν γνωρίζομεν ποία θα ήτο η εξέλιξις της επαναστάσεως εις την νότιον Ελλάδα», ενώ ο Παναγ. Ράγκος, βουλευτής Βάλτου, μιλώντας στη Βουλή το 1846, αναφέρει ότι " από τας μάχας αυτάς (δηλαδή στα Τζουμέρκα) έγινε μέγας αντιπερισπασμός εις τα κατά της Ελλάδος τμήματα του εχθρού».

Παρά τη μεγάλη σημασία που έχει η μάχη του Σταυρού, οι ιστορικοί δεν κάνουν και πολύ λόγο γι' αυτή. Η εφημερίδα "Αιτωλική" γράφει για μάχη μιας μέρας, στις 4 Αυγούστου. Το ίδιο κι ο Μακρυγιάννης, που, λαθεμένα, την τοποθετεί το Σεπτέμβρη του 1821.

Αλλ' η παράδοση επιμένει, διαμαρτυρόμενη, ότι υπήρξε διήμερη μάχη (4-5 Αυγούστου) και ότι κατά την 6η Αυγούστου οι αντίπαλοι κράτησαν τις θέσεις τους σε τάξη μάχης επί 8-9 ώρες χωρίς καμιά ενέργεια.

Εικόνες που χάθηκαν...

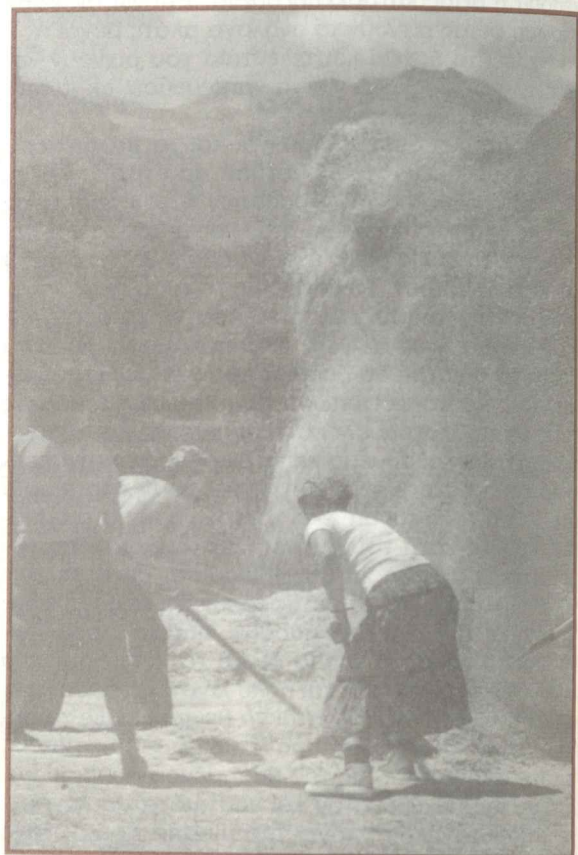

Αλώνισμα...

και το βραδάκι... το λίνισμα

Τώρα πια δεν βλέπουμε χωράφια με σιτάρια, ούτε θημωνιές κοντά στ' αλώνια στημένες και σκεπασμένες με πολύχρωμες μαντανιές, για το φόβο της βροχής.

Τώρα τ' αλώνια μας (του Καραγιώργη, του Σβάρα, του Άη Θανάση κ.ά.) ερήμωσαν, χορτάριασαν και παραμένουν μνημεία μιας άλλης εποχής για να μας θυμίζουν το χρέος στην παράδοση και σ' έναν ανθρωπινό τρόπο αντιμετώπισης της ζωής. Τα ιστορικά αυτά μνημεία πρέπει να διατηρηθούν...

ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΣΚΟΥΦΑΣ"

Εκατό χρόνια από την ίδρυσή του

Γράφει ο Κ. Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Ιδρύθηκε στην Άρτα το 1896 πριν από εκατό χρόνια, τιμώντας με τον τίτλο του "ΣΚΟΥΦΑΣ" τον πρώτο από τους τρεις ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας, που κατάγονταν από την Άρτα.

Με πανηγυρικές εκδηλώσεις θα γιορτασθεί φέτος η εκατονταετηρίδα του Συλλόγου. Ο κύκλος των επετειακών αυτών παρουσιάσεων άνοιξε με την έκδοση και την κυκλοφορία Ημερολογίου του 1996, πολύχρωμης διακόσμησης με έργα Αρτινών ερασιτεχνών και επαγγελματιών ζωγράφων και με θεματολογία πάντοτε την Άρτα.

Το σχέδιο του εξώφυλλου "Πήγασος" είναι έργο του καθηγητού της Σχολής Καλών Τεχνών κ. Γιάννη Μόραλη και προσφέρθηκε από τον διακεκριμένο καλλιτέχνη στον Σύλλογο για να αποτυπωθεί ανάγλυφο σε μάρμαρο ή μπρούτζο και να τοποθετηθεί στην πρόσοψη του κτιρίου της έδρας του.

Ο Μουσικοφιλολογικός Σύλλογος "ΣΚΟΥΦΑΣ" στην εκατοντάχρονη διαδρομή του πρωτοστάτησε σε κάθε εθνική, κοινωνική, πνευματική και πολιτιστική κίνηση στην ευρύτερη περιοχή της Άρτας, αλλά και σε παρόμοιες εκδηλώσεις σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Τιμήθηκε το 1975 με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών.

Στα μέλη του και εν γένει στους κατοίκους της Άρτας και της περιοχής προσφέρει πνευματική, καλλιτεχνική και επιστημονική ενασχόληση με την πλουσιότατη βιβλιοθήκη του, τα τμήματα καλλιτεχνικών εκδηλώσεων που δημιουργήσε και λειτουργούν, τα Μουσεία και την Πινακοθήκη που συντήρησε.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στις αξιόλογες εκδόσεις ιστορικού, λαογραφικού, αρχαιολογικού ενδιαφέροντος αλλά και για την περιοδική έκδοση "ΣΚΟΥΦΑΣ" βραβευμένη κι αυτή από την Ακαδημία Αθηνών για το υψηλό πνευματικό επίπεδο. Το 1995 συνεπλήρωσε 40 χρόνια επιτυχημένης κυκλοφορίας.

Από την φιλόξενη στήλη της εφημερίδας των Θεοδωριάνων ευχόμαστε κάθε επιτυχία στους σκοπούς και το έργο του Μουσικοφιλολογικού Συλλόγου "ΣΚΟΥΦΑΣ" και συγχαίρουμε τους άξιους Αρτινούς συνεργάτες και συντελεστές τούτης της πολύμορφης πνευματικής και καλλιτεχνικής προσφοράς.

